

UNIVERZITA J. SELYEHO – SELYE JÁNOS EGYETEM
PEDAGOGICKÁ FAKULTA – TANÁRKÉPZŐ KAR

Vedecká aktivita študentov
Országos Tudományos Diákköri Munka

ADOPT AND SAVE US – ALEBO NOVÝ ŽIVOT ZVIERAT Z ÚTULKU
ADOPT AND SAVE US AVAGY A MENHELYI ÁLLATOK ÚJ
ÉLETE

Komárno 2024

UNIVERZITA J. SELYEHO – SELYE JÁNOS EGYETEM
PEDAGOGICKÁ FAKULTA – TANÁRKÉPZŐ KAR

ADOPT AND SAVE US – ALEBO NOVÝ ŽIVOT ZVIERAT Z ÚTULKU
ADOPT AND SAVE US AVAGY A MENHELYI ÁLLATOK ÚJ
ÉLETE

Autori: Szerző:	Kinga Feketeová Fekete Kinga
Študijný program: Tanulmányi program: Názov študijného odboru: Tanulmányi szak megnevezése:	Učiteľstvo biológie a chémie Biológia - kémia tanári szak 38. Učiteľstvo a pedagogické vedy 38. Pedagógusképzés és pedagógiai tudományok
Vedúci: Témavezető:	Iveta Szencziová Ing.PhD Ing. Szencziová Iveta , PhD
Pracovisko (katedra/ústav): Katedra megnevezése:	Katedra Biológie Biológia Tanszék

Köszönetnyilvánítás:

Ezúton szeretném megköszönni témavezetőmnek Ing. Szenczi Ivetának PhD, az alapos lényegre törő segítségét és hasznos tanácsait.

Továbbá szeretném megköszönni az együttműködést a Gadóci, Gyallai és Érsekújvári menhelyek dolgozóinak, önkénteseinek.

Absztrakt

A felelős kutyatartás Szlovákián sajnos nemszámít jelentős problémának. Az oktatásban hiányzik a gyermekek helyes nevelése és oktatása ezen a téren. Sok gyermek generáció sajnos csak otthoni környezetben találkozik kutyatartással és gyakran itt is sok a hiányosság. Ez az egyik legjelentősebb oka annak, hogy a kutyák elhagyása, kidobása vagy menhelyre való elhelyezése teljesen normálisnak számít még napjainkban is. Ezért a szakdolgozat és a kutatásunk arra próbál rá mutatni milyen siralmas a kutya menhelyek helyzete, milyen nagy az elhagyott kutyák száma és miért olyan kevés az örökbefogadások aránya.

A munka gyakorlati részében 3 kiválasztott menhelyeken végeztünk kutatást: 4 Štvorlístky Oz. Gadóc (Hadvce), Oz. Veselá Labka Ógyalla (Hurbanovo) és az Érsekújvári Oz. Čiernouško (Nové Zámky) városi menhelyeken. A kutatás 2024 januárjától 2024 márciusáig tartott.

A legtöbb kutya a Gadóci Oz. 4 Štvorlístky menhelyen volt, azaz 50 kutya. A Ógyalai menhelyen 44, az Érsekújvári menhelyen 37 kutya volt. Az örökbefogadások többsége külföldre történik. Az örökbefogadott kutyák mintegy 90 % külföldi országokba megy, főleg Németországba, Svájcba és Ausztriába. Valamennyi menhely panaszkodott az önkéntesek hiányára, az alulfinanszírozottságra és az elhagyott kutyák nagy számára. Ami riasztó, hogy a menhelyek kétszer akkora befogadóképessége, sem lenne elég a régió összes rászoruló elhagyott kutyájának elhelyezésére sem.

Kulcsszavak: kutya, menhely, örökbefogadás, felelős állattartás, nevelés, oktatás

Abstrakt

Žiaľ, zodpovedné vlastníctvo psov sa na Slovensku nepovažuje za významný problém. Vo vyučovacom procese chýba správna výchova a vzdelávanie detí v tejto oblasti. Žiaľ, mnohé generácie detí sa stretávajú s vlastníctvom psa len v domácom prostredí a aj tu je veľa medzier. To je jeden z najpodstatnejších dôvodov, prečo sa aj dnes považuje opustenie, vyhadzovanie či umiestňovanie psov do útulkov za úplne normálne. Náš výskum sa preto snaží poukázať na alarmujúcu situáciu v psích útulkoch, aký veľký je počet opustených psov a prečo je miera adopcií taká nízka.

V praktickej časti sme uskutočnili výskum v 3 vybraných útulkoch.: 4 Štvorlístky Oz. (Hadvce), Oz Veselá labka (Hurbanovo) a mestský útulok Oz Čiernouško (Nové Zámky).

Výskum sa uskutočnil od januára 2024 a trval do marca 2024.

Najviac psov bolo umiestnených v Hadvskom útulku Oz 4 Štvorlístky a to 50 psov. V útulku v Hurbanove bolo 44 psov a v útulku v Nových Zámkoch 37 psov. Všetky útulky adoptujú psov vo veľkom do zahraničia. Asi 90 % všetkých adoptovaných psov odchádza do iných štátov a to hlavne do Nemecka, Švajčiarska a Rakúska. Všetky útulky sa sťažovali na nedostatok dobrovoľníkov, podfinancovanie a obrovské množstvo opustených psov. Alarmujúce je, že ani dvojnásobná kapacita každého útulku by nestačila na umiestnenie všetkých psov v regióne.

Kľúčové slová: pes, útulok, adopcia, zodpovedný chov zvierat, výchova, vzdelávanie

Abstract

Unfortunately, responsible dog ownership is not considered a significant problem in Slovakia. In education, the teaching process lacks proper upbringing and education of children in this area. Unfortunately, many generations of children encounter dog ownership only in the home environment, and even here there are many gaps. This is one of the most important reasons why abandoning, throwing out or placing dogs in shelters is still considered completely normal today. Our study tries to point out the alarming situation in how deplorable the situation in dog shelters is, how large the number of abandoned dogs is and why the adoption rate is so low.

In the practical part of the study, we conducted research at 3 selected shelters: 4 Švorlítky Oz. (Hadovce), Oz. Veselá labka (Hurbanovo) and the city shelter Oz. Čiernouško (Nové Zámky). The research was carried out from January 2024 until March 2024.

The most dogs were placed in the shelter 4 Švorlítky Oz (Hadovce), 50 dogs. There were 44 dogs in the shelter in Hurbanovo and 37 dogs in the shelter in Nové Zámky. All shelters adopt dogs abroad in bulk. About 90 % of all adopted dogs go abroad to other countries, mainly to Germany, Switzerland and Austria. All the shelters complained about the lack of volunteers, under-funding and the huge number of abandoned dogs. What is alarming is that even twice capacity of each shelter would not be enough to house all the dogs in need in the region.

Keywords: dog, shelter, adoption, responsible animal husbandry, upbringing, education.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	17 -
I. A kutya helye az állatvilágban	10 -
II. Kutya eredete és házasítása	10 -
II.I. Kutya mint szimbólum	12 -
III. Felelős kutya tartás.....	13 -
IV. A menhelyi örökbefogadás előnyei és árnyoldalai	15 -
V. A Menhelyek megalakulásának fontossága és működése	15 -
V.I. A menhelyekre vonatkozó törvények Szlovákiában	16 -
V.II. A kóbor ebek befogására vonatkozó intézkedések Szlovákiában	18 -
V.III. Átmeneti gondozás, avagy nevelő gazdák fontossága.....	19 -
V.IV. Az örökbefogadás menete Szlovákiában	19 -
V.V. Az örökbefogadás feltételei és menete külföldön	20 -
V.VI. Szlovákia és külföldi örökbefogadási tények és tévhitek	21 -
VI. A menhelyekről való edukáció a pedagógiai praxisba	21 -
VII. Kutatási cél.....	23 -
VIII. A kutatás módszertana	24 -
IX. Kutatási eredmények.....	25 -
IX.I. Kiértékelés	38 -
Befejezés	43 -
Rezümé	46 -
Resume	47 -
Felhasznált irodalom.....	48 -
Ábrák, táblázatok, diagramok jegyzéke	51 -
Mellékletek.....	52 -

Bevezetés

A jelenlegi szlovákiai menhelyi állapotok nem sok jóval tudnak szolgálni, ugyanis rengeteg állat van évente kidobva, elhagyva és jobbik esetben már a menhelyeken vár örökbefogadásra országos szinten. Szlovákiai viszonylatban nézve az örökbefogadás nem nagyon elterjedt tényezőnek számít. Az emberek tudása sajnos még mindig korlátolt és különböző tévhitek akadályozzák az örökbefogadásokat. A menhelyeken tartózkodó kutyákat, ez miatt is a menhelyek igyekeznek elvinni az országból, és örökbe adni külföldön. Ezzel is biztosítva azt, hogy az adott kutya egy jobb és sokkal jobban törődő és odafigyelő gazdához kerüljön.

A külföldi országokban az örökbefogadásnak a folyamata sokkal hosszadalmasabb, mint hazánkban. Ezekben az országokban az örökbefogadás nagyon hosszú procedúrának számít, rengeteg kérdőív, illetve ellenőrzés után adoptálhatónak kutyát. A különböző külföldi országokban sokkal jobban tisztában vannak a helyes állattartás szabályaival, a hosszú procedúrának köszönhetően biztosan egy felelős gazdához fog kerülni az adott kutya és nem fog újra egy menhelyre kerülni. Szlovákiai viszonylatban nézve az adaptáció folyamata jelentős mértékben rövidebb, mint az előbb említett külföldi országokban. Itt ugyanis az örökbefogadások többségét nem előzi meg semmilyen hosszadalmasabb procedura. Hazánkban, ha valaki szeretne kutyát örökbe fogadni akkor az adott menhelyen egy adoptációs szerződést ír alá és jobb esetben betartja a szerződésben található szabályokat, valamint kötelességeit. Abban az esetben viszont, ha ezeket az örökbefogadó megsértené akkor indulhat ellen büntetőeljárás és a kutyát a menhely azonnal visszakapja.

A hiányos szülői és felelős kutyatartás nevelés híján a Szlovákián megvett vagy ajándékozott kutyák jelentős része menhelyre kerül. Sokan nincsenek tisztában a több éves felelősséggel, áldozatokkal és lemondásokkal, amivel egy kutya tartása és nevelése jár. Nagyon sokan elhamarkodva és alapos kutatás nélkül választanak kutya fajtát. A tapasztalatlan kezekben egy aktív, energikus kutya sok „kárt” okozhat, így az utcán vagy jobbik esetben menhelyen végzi rövid időn belül.

A kutyatartásban fejlettebb társadalmakban (Dánia, Németország, Svájc, Francia ország) szinte elképzelhetetlen és bűnnek számít egy kutya elhagyása vagy menhelyre való elhelyezése. Nálunk sajnos minden napi valóság. De mi ennek a fő oka? A választ kereshetjük akár az alapoknál tehát a szülői, illetve a pedagógiai nevelés hiányával. A kutatásunk során számos

külföldi országot fel térképeztünk és nagyon sok EÚ-s tagállamban fedeztünk fel alaposan kidolgozott felelős állattartás edukációs programokat. Dániában szinte nincsenek kutya menhelyek, nincs rájuk szükség. A kis gyermekek óvodás kortól az állatok tiszteletére és jó lét biztosítására vannak nevelve konkrét állatismeret tantárgyakon belül. Franciaországban kötelező tantárgyat vezettek be az állatok jogaira és jóllétükre fókuszálva. Ausztriában, a diákok és kezdő kutyatartók különböző online vagy jelenléti kurzusokat, illetve vizsgákat végezhetnek már iskolai szinten, ami biztosítja, hogy kellő tudással rendelkeznek mire saját kutyát vállalnak. Szlovákián egyelőre nem létezik semmi féle kötelező tantárgy, illetve nincs semmilyen felelős állattartás az oktatási és nevelési programban.

A Selye János Egyetem ezzel a kérdéskörrel is foglalkozik és próbálja beilleszteni a biológia tanári tanulmányi programba a bioetika és önkéntesség tantárgyon belül. Ezáltal a hallgatók több alkalommal önkéntes munkát végeznek a kutya menhelyeken és így betekintést nyerhetnek a menhelyek működésében s egyben a pedagógiai pályájuk során is fontos szerepet tölthet be, ugyanis ezáltal a leendő diákjaiknak be tudják mutatni ezt a témát, továbbá felhívják a figyelmet a felelős állattartás is.

I. A kutya helye az állatvilágban

Az állattan tudományának egyik ága a rendszertan (szisztematika), melynek célja, hogy a rokonsági viszonyok ismeretén építse fel az állatok rendszerét, azaz az állatokat természetes csoportokba ossza be.

A kutya a gerincesek (Vertebrata) törzsébe, az emlősök (Mammalia) osztályába, a felsőbbrendű vagy méhlepényes emlősök (Placentalia) alosztályába, a ragadozók (Carnivora) vagy valódi ragadozók (Carnivora vera) rendjébe, a hasadt ujjúak (Fissipedia) alrendjébe, a kutyafélék (Canidae) családjába, a farkasok nemébe és a házikutya (Canis domesticus familiaris) fajba tartozik. A rendszertani besorolás világszerte ma is vitatott, végleges kialakulását további kutatások hivatottak eldönteni.

Egy állat rendszertani helyének megállapítása egyúttal a közeli és távoli rokonságot is kifejezi. Az állattani helymeghatározás alapja az anatómiai felépítés. Az egy fajba tartozást az egymással eredményes pároztatás lehetősége és az utódok nemzőképessége mutatja. Bármilyen nagy a különbség az egyes kutyafajták között, egymás pároztatásából származó utódaik akadálytalanul tovább szaporíthatók, ami pedig nem történhet meg különböző fajú állatok között. Minden szabály alól van kivétel, így a házikutya általánosságban ismert és rá általában jellemző tulajdonságai sem minden egyedre és fajtára vonatkoznak. (Dr.Fábiá, és mtsai., 1996)

II. Kutya eredete és házasítása

A természet utáni fokozott vágyakozás a technika korának egyik velejárója, amely minden népet, minden városlakót előbb-utóbb hatalmába kerít. A természet egy részét jelképezi az ember számára a kutya is, amelyet ősidők óta az ember mellé csatlakozó első háziállatként tartanak nyilván. (Lorenz, 1981)

A kutyák múltbeli titkainak megismerése a mai napig foglalkoztatja a tudomány képviselőit és az egyszerű kutyatartókat egyaránt. Vajon milyen hasonlóságok és különbségek rejlenek valójában a kutya és ragadozó őse, a farkas között? Ebben az esetben is igaz az a mondás, hogy jelenük, illetve további jövőjük megértéséhez elsősorban a múltban kell kutakodnunk.

Bár a házasításukról sok legenda kering, de ami történelmileg és a kor alapján rekonstruálható az akkori feljegyzések alapján, akkor a farkast nem az ember szelídítette meg akaratlagosan (gondolok itt arra, hogy nem az ember csente el a kiskarkast és nevelte fel), hanem a farkas követte az embert, mert tudta, hogyha követi az embert, akkor könnyebben élelemhez

fog jutni. Az evolúció során a farkas bizonyos szervei törpültek, csonkultak, visszafejlődtek és így alakultak ki az évek során a különböző kutya fajták.

Mint majd minden állat, úgy valószínűleg az eb is, megelőzte a földön való megjelenésben az embert s előbb, mint tőle független lény élt szabadjában, aztán talán mellé és hozzászegődött, vagy általa megszelídített s ekként köztük szorosabb kapcsolat, viszony létesült a létért való küzdelemre. Ez a kapcsolat ősrégi, annyira, hogy az ebet már a kőkorszakban ott leljük az ember társaságában, ott találjuk a cölöplakók birtokában oly alakban, amely a ma is élő kis sakálban adva van. Ezt a tözeg eb-nek elnevezett kutyát a bronzkorszakban egy másik követi a bronzkorabeli ebnek nevezett mely valószínűleg az indiai farkasnak a leszármazottja. A bronzkorszak végén aztán egy harmadik alak is meg lelhető maradványaiban s ez a legnagyobb testű volt és hamu ebnek neveztetett el s feltehető, hogy ez a közönséges farkasnak'(1. 8. old.) egyszerűen szelídített változata volt. A mai felfogás ezekből kifolyólag az, hogy a szelíd kutyának legalább is három vad őse volt, a kis sakál, (*Canis aureus*), az indiai farkas (*Canis pallipes*) és a farkas (*Canis lupus*), de nem tartják valószínűtlennek, hogy a nagy sakál is (*Canis lupaster*) egy szelíd eb változatot (az egyiptomi utcai ebet) szolgáltatott. (Monostori, 1909)

Karl Lorenz (1981) könyvében sakálok voltak aki követték az embereteket. Sok év telt el a sakálok szelídebbek lettek, nem félnek már annyira. Nagyobb csapatokban tanyáznak az emberek települései körül, akik most már vadlovakat, szarvasokat is elejtenek. A sakálok szintén változtattak életmódjukon: valaha csupán éjszaka csatangoltak, s napközben a bozót mélyén elrejtőzve pihentek, most ellenben a legértelmesebbek, a legerősebbek, már nappali állatok, és nyomon követik a vadászó embert zsákmánykereső útjain. A sakáloknak sokkal gyorsabban sikerült utolérni és megállítani a vadlovat, mint a vadászoknak. Amikor a kutyák nagyobb vadat „állnak”, nyilvánvalóan fontos szerepet játszik a következő pszichológiai mechanizmus: az üldözött szarvas, medve vagy vadkan az ember elől menekül ugyan, hiszen egyedül a kutyával minden további nélkül felvenné a harcot, de a pimasz kis ellenfél közeledése úgy felbőszíti, hogy dühében egyszerűen megfélemedezik a sokkal veszedelmesebb üldözőről.

Valamennyi kutya legvalószínűbb közös őse a farkas, melynek egykori elterjedési területe Angliától Japánig, a Pireneusi-félszigettől a Szovjetunióig, Kis-Ázsiától Indiáig, Tibettől Floridáig húzódott. Néhány kutató a sakált tartotta - illetve tartja - egyes háziasított kutyaformák őseinek. A morfológiai vizsgálatok (a hasonló koponyaformák) azonban amellet szólnak, hogy a "kezdete kezdete" a farkas. A háziasított kutya és a farkas, valamint a vadkutya

eredményes párzása szintén arra enged következtetni, hogy közös ősök van. A háziasított kutyák távolabbi rokonai: a róák és a vadkutyák. (Szinák, és mtsai., 1986)

Az első háziasított állatok a kutyák voltak, akik kb. 32 000 és 11 000-16 000 évvel ezelőtt váltak el fő ősüktől, a szürke farkastól. A folyamatot két fázis jellemezte. Az elsőben az emberrel való új és tartós kapcsolatok keletkeztek, amelyeket a farkasok az emberi hulladék felhasználásával kezdtek kihasználni. Más elméletek szerint az ember és farkas interakciók az újszülött farkasok ember általi befogásával és szaporításával, valamint vadászati stratégiáik kölcsönösségével kezdődtek. A második fázisban az ember-kutya interakciók megváltoztak, és a kutyákat a viselkedési jellemzők alapján szelektálták. Ebben a szakaszban a kutyák és emberek közötti szociális kötelékek egyre fontosabbá váltak. Bár a farkasok képesek voltak emberrel való kapcsolat kialakítására, a háziasítás enyhítette az ehhez szükséges feltételeket a kutyáknál. (Herbeck YE, 2021)

A kutya az egész állatvilág tekintetében egyedülálló tulajdonságokkal rendelkezik. Egy ember teremtette mesterséges állat. A bolygón élő összes fajt felülmúlja fizikai és viselkedésbeli változatosságával. Különleges kötődési igénye van az ember felé. Gondolkodásuk és cselekedeteik sokkal kiszámíthatóbbak, mint őseiké. Válaszreakcióik aszerint alakulnak, ahogy mi, emberek bánunk velük. Az emberi közeget vonzó ingerként élnek meg, biztonságban érzik magukat irányításunk alatt, társaságunk érték a számukra és képesek a szabálykövetésre. A farkasok ezzel szemben a szabadság hívei, önálló életet élnek, ősi ösztönök vezérlik őket, hangulatfüggő viselkedést tanúsítanak; bizalmatlanok, távolságtartóak és édektelenek az emberrel szemben. (Joó, 2011)

II.I. Kutya mint szimbólum

Magát a kutyát sokféle képpen szimbolizáltak egészen már az ókortól kezdve. A görög mitológiában a vadászistennő, Artemisz kíséretében jelenik meg, és kedvelt állata a hadistennek, Arésznek is. Áldozati állatként mind a görögök, mind a rómaiak igen ritkán, csak tisztító szertartások alkalmával használták. (Vigh, 2018)

A kutyáról már a Bibliában Máté és Lukács evangéliumában a Zsoltárok és a Jelenések valamint Tóbiás könyvében is, említés tettek és egyben a hűség megtestesítőjeként tartják számon a keresztény ikonográfiában.

A középkori szimbolikában a hűség jelképeként női portrék és sírok gyakori motívuma. Isidorus gyakorlatilag pár sorban összefoglalta mindazt, amit a szimbolikája kapcsán ő előtte és utána mondtak: különösen a szaglását, okosságát dicséri, amely minden más állatét felülmúlja,

de a gazdája iránti hűség és szeretet is jellemzi, szívesen vadászik vele, és halált megvető bátorsággal őrzi a házat. Különösen a bátorság és a gyorsaság a jellemzője (Vígh, 2018)

III. Felelős kutya tartás

Az állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, az állat fajának, fajtájának és élettani szükségleteinek megfelelő életfeltételekről gondoskodni, azok kialakítása során tekintettel lenni korára, nemére és élettani állapotára. A jó gazda gondossága mindazon állattartói magatartásokat foglalja magában, melyek egy állat jóllétéhez nélkülözhetetlenek. Különösen ezen fogalomkörbe vonható a megfelelő elhelyezés, ellátás, táplálás, valamint a mozgás lehetőségének biztosítása. (NÉBIH, 2018)

A felelősségteljes állattartás fontos tényező a háziállatok egészségének és boldogságának, valamint az ember-állat kapcsolat fenntartásában. Az állatok, különösen a kutyák, társas lények, és az emberrel való szoros kapcsolatnak komoly hatása van mind az állatok, mind az emberek életminőségére. A felelős kutya tartó előre gondolkodik, és élethelyzetének és képességeinek megfelelő kutyát választ. A megfelelő táplálkozás és egészségügyi gondozás is kulcsfontosságú a felelős kutyatartásban. A kutyáknak szükségük van kiegyensúlyozott étrendre, amely megfelel az életkoruknak, méretüknek és egészségi állapotuknak. A rendszeres állatorvosi ellenőrzések és a szükséges oltások biztosítják, hogy a kutya egészséges maradjon, és megelőzzék a betegségeket. A felelős gazda naprakész a kutyája egészségügyi igényeivel, és azonnal intézkedik, ha bármilyen problémát észlel (Westgarth, 2019)

Kedvencünk élete során sok olyan helyzet lesz, amikor meg kell fognunk, fel kell emelnünk, az orvosnak meg kell vizsgálnia, vagy le kell vágni a körmét stb. A kutyák a lefogást, az oldalra döntést nem szeretik, mivel korlátozza őket a mozgásban, kiszolgáltatottnak, védtelennek érzik magukat. Ha azonban elkezdjük az ilyen szituációkhoz szoktatni és közben jutalmazni őket, hamar megtanulják, hogy nem ördögtől való helyzettel van dolguk. Így mindenféle vizsgálat és kezelés sokkal könnyebbé válik, legyen szó a gazdája által végzett fésülésről, a kutyakozmetikus alapos ápolásán át egészen egy tüzetes állatorvosi vizsgálatig. Ha a kutyát még kölyökkorában hozzászoktatjuk az ilyen helyzetekhez, akkor nagyon sok stressztől kímélhetjük meg. (Gazdijogsi, 2021)

A kutya táplálása és ápolása szorosan összefügg egymással. A bőr és a szőrzet gondozása ugyanis "belülről" kezdődik. A helyes táplálás és a rendszeres ápolás az alapja a

kutya egészségének; ilyenkor bundája tömött, csillogó, bőre pedig rugalmas. A száraz, fénytelen, erőteljesen hulló szőrzet viszont annak a jele, hogy a kutyával nem törődnek kellőképpen, vagy hogy az állat beteg. A jól ápolt szőrzet a kutya ékessége. Kutyája válogatja, hogy mennyi időre van szükség szőrzetének ápolásához. A rövid szőrű fajtáknál megteszi, ha nem túl erős szálú kefével megtisztítjuk a szőrzetüket, és félévenként megfürösztjük őket. Vannak azután kimondottan hosszú szőrű fajták, melyeknek rendszeres fésülése, kefélése stb. elengedhetetlen, máskülönben kócosnak, borzasnak, ápolatlannak tűnnek. (Szinák, és mtsai., 1986)

1.Ábra: Felelős állattartás 7 pontja (Ádám, 2020)

IV. A menhelyi örökbefogadás előnyei és árnyoldalai

Egy állat menhelyről való örökbefogadása magában hordoz bizonyos kockázatokat, amelyeket nem szabad elfelejteni. Mivel a menhelyre kerülő kutyáknak többsége azért kerül oda, mivel nem kap megfelelő elbánást esetleg kifejezetten rossz bánásmódban részesül. Ebből kifolyólag a kutyáknál leggyakrabban észlelt problémái, például a félnkség, az agresszivitás, a tisztátalanság, a szeparációs szorongás, a túlzott ugatás és az engedetlenség. A macskáknál félnkség, bizonytalanság, vagy a bútorok tönkretétele lehet probléma.

A menhelyről kutyát örökbefogadni nem egyszerű és megvannak a kihívásai. Körülbelül egy hónap elteltével az állat már nem „szégyenlős” és elkezdhet hiperaktívan vagy fegyelmezetlenül viselkedni. Viszont ahhoz hogy egy befogatott kutya otthonának tekintse a környezetet és megtanulja új gazdája igényeit ahhoz gyakran több hónap kell. Ezért elsősorban türelem és szeretettel igényel egy örökbefogadott állat. Viszont ezt gyakran az örökbefogadó család nem veszi figyelembe és gyakran egy két hét után „vissza adja” a kutyát különböző számukra megoldhatatlan kifogásokkal. A legtöbb probléma megoldható egy tapasztalt terapeutával, kutya táborral vagy állatorvossal, bár ehhez nagy türelem és szeretet igényel.

Másrészt, ha menhelyről választunk egy állatot, annak számos előnye van. A nehéz sorsú kutyának vagy macskának a segítése mellett ez a lehetőség a viszonylag olcsó és időtakarékos lehetőségek közé tartozik. A menhelyekről származó állatoknál biztosak lehetünk benne, hogy átestek az állatorvosi vizsgálatokon, be vannak oltva, mikrochippel és szükség esetén ivartalanítva is vannak. Nem utolsó sorban, hogy ha örökbefogadunk egy állatot azzal nem változtatjuk meg a világot, viszont megváltoztatjuk az adott állat világát és egy életig tartó hűséget és boldogság forrást kapunk cserébe. (VetClub, 2022)

V. A Menhelyek megalakulásának fontossága és működése

„Milyen jó lenne egy kutya!” – sokunk számára ilyen egyszerűen kezdődött. Gyakran nem magyarázható, nem indokolható, hogy miért szeretnénk kutyát. Máskor kifejezetten egy bizonyos kutya dobogtatja meg a szívünket, őt szeretnénk – mert megláttuk egy gazdikereső oldalon, mert gyermekünk érte nyúzza az egész családot. Kutyát szeretnénk, mert nekünk sose lehetett gyerekkorunkban, vagy éppen azért, mert mindig is volt négylábúnk. „Kell egy kutya” – ez a gondolat főként akkor bukkan fel bennünk, ha éppen kutya nélkül vagyunk. (NÉBIH, 2019)

Egy menhely létrehozásához az első lépés egy, a minisztériumban bejegyzett civil szervezet létrehozása. A második lépés a megfelelő földterület megtalálása és berendezése, amelyen a menedékhely állni fog. Egy menhely létrehozásához az első lépés egy, a minisztériumban bejegyzett civil szervezet létrehozása. A második lépés a megfelelő földterület megtalálása és berendezése, amelyen a menedékhely állni fog. Ez a földterület megvásárlás vagy tartós bérlet útján is megszerezhető, de a törvény önkormányzati kötelezettséget ír elő. A probléma a menedékhely megépítéséhez szükséges finanszírozás megszerzése. Ezért azoknak, akik úgy döntenek, hogy létrehoznak egy ilyen egyesületet, át kell gondolniuk, honnan és hogyan fogják a pénzt előteremteni. A nemzeti szabályozás ellenére azonban nem minden önkormányzat tesz ennek eleget. A menhely működtetése és az ott élő állatok gondozása a személyzet feladata, bár a létszám menhelyenként változó, valamint az önkénteseké, akikre több jobb szabály vonatkozik. Egyes menhelyek kizárólag a kutyák megsegítésére koncentrálnak (Reese, 2019).

Az ideális kutyánk kiválasztásakor ne csak a külső megjelenésre koncentráljunk. Az egyéniség, temperamentum és az állat igényei is kulcsfontosságúak ahhoz, hogy harmonikus kapcsolat alakuljon ki köztünk és a kiválasztott kutyus között. Ne feledjük, hogy minden kutya egyedi, és az ideális társ megtalálása némi időt és türelmet igényel. (NÉBIH, 2019).

V.I. A menhelyekre vonatkozó törvények Szlovákiában

Az állatjólét világszerte egyre fontosabbá válik, azzal a céllal, hogy megelőzzük az állatok kínzását és biztosítsuk életminőségüket. Az állatok egyre gyengébb és kiszolgáltatottabb helyzetben vannak, ezért a jogi keret bővítése Szlovákiában is aktuális téma. A fejlett országokban az állatjólét kiemelt prioritás, figyelembe véve az állatok fizikai és pszichológiai jólétét. Speciális testületek gondoskodnak a jogszabályok betartásáról és szakértők kommunikációjáról. Szlovákiában az állatjólét történelmi gyökerekkel rendelkező, jogilag védett érték, a jelenlegi szabályozás felülvizsgálata és javítása folyamatban van.

Szlovákiában az állatvédelem főleg a közigazgatási jogon alapul. Az 2007-es állatorvosi ellátásról szóló törvény szabályozza az állatvédelemmel kapcsolatos kérdéseket. A törvény meghatározza az államigazgatási hatóságokat, az állatorvosok kötelelességeit, valamint az állatkínzás esetén kiszabható pénzbírságokat. A törvény tiltja az állattal szembeni kegyetlenkedést és olyan cselekedeteket, amelyek az állatnak maradandó egészségkárosodást vagy szenvedést okoznak. Az állatvédelmi jogszabályok magas pénzbírságokat írnak elő az

állatkínzás esetére, különbséget téve természetes személyek és jogi személyek között (Állatvédelmi szabályozás Szlovákiában, 2023).

A menhelyekre vonatkozó Szlovákiai törvények:

(1) Az állatmenhely olyan tenyésztési létesítmény, amely ismert egészségi állapotú állatok vagy állatok tartására szolgál a karanténállomáson végzett olyan vizsgálatok, és megelőző intézkedések elvégzése után, amelyek kizárják a betegség más állatra személyre áterjedését.

(2) Az (1) bekezdés (2) bekezdés kivételével az állatmenhelyre a 15. § vonatkozik

(3) Az állatmenhelyen az állatok vizsgálatára és kezelésére szolgáló helyiséget úgy kell elhelyezni, hogy az az állatot kísérő személy számára könnyen megközelíthető legyen.

(4) Az állatmenhelyen lehetőség van társas érintkezés biztosítására a kísérő állatok és a lakosság között a fenntartott időben, valamint etetésen és alváson kívül, ha nem áll fenn a fertőző betegség másik állatra vagy emberre való áterjedésének veszélye és nem olyan állat, amely agresszív, vagy olyan viselkedésmódváltozásokkal jellemezhető, amelyek veszélyeztethetik az embert.

Az állatmenhely területén kívül az állatok társas érintkezése a lakossággal csak akkor lehetséges, ha kutyáról, macskáról vagy görényről van szó. Az állatokat csak olyan személy vezetheti, aki fizikailag és szellemileg alkalmas és képes irányítani.

8) A többi állat számára a mozgásszabadságot és a társas érintkezést más megfelelő módon biztosítják, különösen olyan kifutórendszerrel, amelyben az állatok szükség szerint összeilleszthetők és elkülöníthetők. (Szlovákia Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztériumának 283/2020. sz. rendelete a háziállatok védelmének részleteiről, a kóbor állatok befogásának követelményeiről, valamint a karanténállomásokra és állatmenhelyekre vonatkozó követelményekről, 2020)

V.II. A kóbor ebek befogására vonatkozó intézkedések Szlovákiában

A 184/2018. sz. törvénymódosítást megelőzően az állategészségügyi törvényben az önkormányzatok vonatkozásában csak az állatmenhelyek és karanténállomások létesítésére, működtetésére és az azok működtetésében való részvételre vonatkozó általános kötelezettség volt érvényben (korábbi szövegezés szerint 22. § (7) bekezdés). Ugyanakkor az önkormányzatok kötelesek voltak gondoskodni a területükön kóborló állatok befogásáról (22. § (8) bekezdés, módosított szöveg). A módosított törvény kimondja, hogy bár az állatkaranténállomások és állatmenhelyek létrehozásának és működtetésének felelőssége továbbra is az államnál marad, amelyet egy szakminisztérium képvisel, az önkormányzatokkal együtt, ezek a kötelezettségek most elsősorban az önkormányzatokra hárulnak. Az önkormányzatok felelősek tehát a területükön elhagyott (kóbor) állatok gondozásának biztosításáért, és lehetőségük van arra, hogy maguk üzemeltessék ezeket a létesítményeket, vagy külső szolgáltatásokat vegyenek igénybe. Konkrétan az önkormányzatok kötelesek gondoskodni a kóbor állatok befogásáról és karanténállomáson vagy menhelyen való elhelyezéséről egy erre felhatalmazott személy által, vagy pedig a kóbor állatot a megtalálótól átvenni és megfelelő létesítményben való elhelyezéséről gondoskodni. Az önkormányzatok továbbá kötelesek felügyelni a területükön élő kutyák mikrochippelellátását, és e kötelezettség be nem tartása esetén szankciókat szabhatnak ki. (Szencziová et al.2024)

Ennek ellenére egyes önkormányzatok nem tesznek eleget ennek a kötelezettségüknek, ami ahhoz vezet, hogy a települések között a be nem oltott állatok mozognak, mivel ezen állatok gondozása jelentős anyagi és szervezési terhet jelent az önkormányzatok számára. Ha kóbor állatot találnak, az az önkormányzat, amelynek területén az állat található, köteles befogadni és gondoskodni a további gondozásáról. Ennek a kötelezettségnek azonban nem minden önkormányzat tesz eleget megfelelően. (Szencziová et al. 2024)

V.III. Átmeneti gondozás, avagy nevelő gazdák fontossága

Az átmeneti gondozás az a menhelyen kívüli nevelőszülőknél való gondozás, lehetőséget adja a kutyáknak így rövidebb vagy hosszabb időre elhagyják a menhelyet addig amíg nem lesznek örökbefogadva. Ezek az interakciók a nevelőszülőknél nemcsak a kutyák fizikai komfortérzetét, hanem érzelmi egyensúlyukat és biztonságérzetüket is segítik. Az ember és kutya közötti interakció az egyik és leghatékonyabb beavatkozás a menhelyi kutyák jólétének javítására, és a kutya- ember interakció pozitív hatásai közé tartozik a stressz csökkenése és a kíváncsi viselkedés javulása.

A menhelyeken végrehajtott beavatkozások és az emberi kapcsolatok ereje lehetőséget teremt arra, hogy a kutyák ne csak fizikailag, hanem mentálisan is egészségesen fejlődjenek és könnyebben megtalálják örökbeadó gazdáikat, ami további stabilitást és boldogságot biztosít számukra - (Gunter, 2023) Sajnos Szlovákián nagyon kevés ember vállalkozik, hogy ideiglenes otthont biztosít menhelyes kutyáknak. Mivel ez több esetben, jelentős korlátokkal jár és gyakran tapasztalt személyeket igényel a sokszor rossz körülményekből származó kutyák törődésével. Ezek a emberek gyakran „kutya bolond“ típusú állatszerető személyek akik saját szabadidőjüket áldozzák fel és saját kutyáik mellett még idegen kutyákról is türelemmel és szeretettel gondoskodnak. Ebből kifogóan pszichikai alapon is nehéz számukra ezeket az ideiglenes kutyákat tovább adni mikor eljön az örökbefogadás ideje. Viszont nélkülük a Szlovákiai helyzet még siralmasabb lenne és sok állat nem kerülne soha biztonságos és szerető otthonba.

V.IV. Az örökbefogadás menete Szlovákiában

Szlovákián és más országokban is manapság a legegyszerűbb módszere a örökbefogadásnak a kiválasztott menhely weboldalának vagy Facebook oldalának meglátogatása és az éppen szabad, örökbefogadásra váró állatok (kutyák, macskák..stb) listájának és fényképeinek megtekintése. Minden egyes kutyának kivan dolgozva a profilja azaz az alap karakter leírása, fényképei, és esetleges korlátozásai is, így a leendő gazdik minden információt megkapnak. Miután kiválasztottak egy kutyát a örökbefogadás intenzív kommunikációval folytatódik ami a gazdik és a menhely között zajlik. A legtöbb menhely külön kérdőíveket töltet ki a gazda lehetőségeiről, lakhelyéről más állatairól. Ha mindkét fél kiegészítőnek találja a feltételek ezután javaslatos a személyes kapcsolat felvétele a leendő gazdi és kutya között. Egy személyes kutyával való ismerkedés, esetleg séta az, ami lezajlik.

Sok menhely megadja a 2 hetes otthoni beilleszkedést is. Ha ebben a két hétben bármi gond fent ál a kutyust vissza lehet hozni a menhelyre. Továbbá egy kötelező szerződés aláírása a gazda és a menhely között, amiben a gazda kötelezi magát a kutya jólétére élete során, továbbá hogy jó körülmények között tartsa és szereti. A szerződések minden esetben kikötik, hogy a menhelynek joga van a jövőben ellenőrizni a kutya körülményét és ha ezek nem megfelelőek akkor vissza vehetik a kutyát bármikor. Ezután az örökbefogadók kötelesek kifizetni a örökbefogadási díjat ami Szlovákián 100 euró körül mozog. Ez a díj a menhelyek számára nagyon fontos, mivel sok költséggel jár egy kutya, befogása, oltása, csipfelése, és ivartalanítása, és ezeket a lépéseket megtették az örökbefogadott kutya esetében is. Nem mellékes megemlíteni hogy bármilyen kutya oltása, csipfelése, parazita elleni kezelése, ivartalanítása egy állatorvosnál több száz euró is lehet. Így a egyszeri díj amit egy örökbefogadott kutyánál kérnek a menhelyek sokkal olcsóbb mint a saját kiskutya beszerzése és felnevelése. Ezt sajnos sokan nem tudatosítják és fel vannak háborodva ha szembesülnek azzal hogy meg örökbefogadási díjat is kell egy menhelynek fizetni. (Sloboda zvierat, 1993).

V.V. Az örökbefogadás feltételei és menete külföldön

A Szlovákiai menhelyek szoros együttműködésben vannak német, osztrák esetleg svájci menhelyekkel. Ezek hosszú évek alatt alakulnak ki és nagyon nehéz új, illetve megbízható menhelyeket találni az együttműködésre főleg a Szlovák oldalon. Ennek ellenére az évek óta jól bevált és korrekt Szlovák menhelyeknek létfontosságú a kutyák örökbefogadása külföldön. Az örökbefogadások gyakran turnusokban történnek, azaz egyszerre több tucat kutya utazik mivel az út hosszú és minden kutya csak érvényes európai uniós jog szabályzatnak megfelelő okmányokkal utazhat ki külföldre. Az örökbefogadás menete hasonló, mint Szlovákián a külföldi menhelyek oldalon feltüntetik a Szlovák kutyák profilját, képeit az ország nyelvén. Ott a kiválasztás után a külföldi menhely megkezdi a örökbefogadó család jóváhagyását. Az örökbefogadás iránt érdeklődők először egy kérdőívet (Selbstauskunft, SK) kapnak, melyben alapvető kérdések szerepelnek arról, hogyan fogják eltartani a kutyát. A kitöltött kérdőív kézhezvétele után telefonon vannak tisztázva a szükséges részleteket, és csak ez után van eldöntve, hogy az kiválasztott kutya és a személy/család megfelelő-e. Ezután megy végbe a személyes helyszíni szemle (Vorkontrolle, VK), avagy családlátogatás megszervezése az érdeklődő otthonában. Ezen lépések után megtörténik az örökbefogadási szerződés aláírása és az utazás időpontjának megszervezése, valamint a kutya új gazdi kezébe adásának időpontja. A kutya magában foglalja az oltásokat, a parazitaellenes tevékenységeket, a kasztrálást, a chipet

és az EU-útlevelet és TRACES engedélyt. Senki nem keres pénzt a kutyák elhelyezésével ellentétben azzal amit sokan állítanak a szociális felületeken. (Dr. phil. Yvonne, 2011)

V.VI. Szlovákia és külföldi örökbefogadási tények és tévhitek

A menhelyekkel szembeni kritikák bizonyos esetekben a külföldi örökbefogadásokra is irányulnak. Szlovákiából a leggyakrabban Ausztriába, Svájcba vagy Németországba mennek a szlovák menhelyekről a kutyák. Az ilyen örökbefogadások bírálata gyakran azzal jár, hogy a menhelyeket anyagi haszonszerzéssel vádolják. Az állatombudsman szerint azonban ez a kritika jogtalan, mert a külföldre utazó állatok többnyire olyan állatok, amelyek a szlovákokat nem túlzottan érdeklik. Tény, hogy németek vagy osztrákok fogadnak örökbe a legtöbb nem kívánt állatot Szlovákiából ez teszi lehetővé a Szlovák menhelyek működését mivel így folyamatosan kiürülnek és újabb segítségre szoruló állatokat tudnak befogadni. A német menhelyek félig üresek, így a szlovákiai állatok számára is van elég hely. (Cebrová, 2021)

Évente több mint 12 000 állat halad át a szlovák menhelyeken és karanténállomásokon, amelyekre többnyire önkéntesek gondoskodnak szabadidejükben. Ezen állatok 80-90% külföldre kerül. Az egyesületekkel és önkénteseikkel szemben támasztott vádak gyakran aránytalanok a társadalom és egyes örökbefogadás iránt érdeklődők részéről. (Preutulky, 2021)

VI. A menhelyekről való edukáció a pedagógiai praxisba

Mára rengeteg érv gyűlt össze az élményalapú pedagógia mellett, és számtalan jól bevált módszer, ötletgyűjtemény, eszköz segíti azokat a tanárokat, akik élnének vele tanóráikon. A sok módszer közül az egyik az állatasszisztált oktatás. A hagyományos iskolai képzésben általában terápiás kutyákat vonnak be, a lovak és egyéb állatfajok másféle terápiás munkában segítenek. A klasszikus felállásban háromtagú team dolgozik a gyerekekkel: a pedagógus, a kutya felvezetője és a kutya. A felvezető olyan szakember, aki együtt tette le a szigorú terápiás vizsgát az adott kutyussal. Előfordul, hogy a pedagógus egyben a felvezető is, vagyis csak ő és a kutya vesz részt az órán. A pedagógus és a felvezető együtt készül az órára: a pedagógus meghatározza az átadni kívánt tananyagot, a felvezető pedig javaslatokat tesz arra, hogy milyen kutyás játékokkal, feladatokkal tudnák az anyagot feldolgozni. Kijelölik az elérendő célokat, megbeszélik, hogy az adott gyerekcsoport esetében melyek a megfelelő feladattípusok. Néhány példa a kutyás feladatokra: Az óra kereteinek megadása: a kutya megjelenésekor üdvözlő játék (pl. egyenként behívják a gyerekek, és pacsit kérnek – de lehet ennél összetettebb is), a kutya távozásakor pedig elköszönés (pl. a gyerekek részéről egy verssel, a kutya részéről

vakkantással vagy pacsival). A terápiás kutya speciális hámján zsebek találhatók. A zsebek tartalmazhatnak olyan kártyákat, amelyeken kérdések, képek, feladatok vannak, a gyerekek a kutya behívása után innen húzhatnak kártyákat vagy egy vers, olvasmány részleteit, melyet fel kell olvasniuk. (Kutyák a tanteremben, 2018)

Az állatasszisztált oktatás lényege, hogy valami eltér a megszokott tanítástól. A módszer hatásának sokkal nagyobb hatása lehet mint azt gondolnánk. A gyerekeknek sokkal jobb lesz a közérzete, sokkal motiváltabbak lesznek, az ismeret átadása sokkal hatékonyabb lehet. E módszerrel sok mindent lehet fejleszteni a gyerekeknél, mint például a kommunikációs késégeket, személyiség fejlesztés, a csoportot összetartása ösztönzi, kölcsönös tisztelet kialakulhat, és természetesen nem utolsó sorban az állatok szeretete is kialakulhat bennük.

A menhelyi kutyák helyzet pedagógiai szemmel nézve nagyon fontos csomópont, mint biológiai tantárgy keretein túl is mutat. A diákokkal meg kell értetni mi történik egy menhelyen, hogy az a kutya éppen olyan szerethető, még ha kicsit öregebb is, mint a vásárolt kiskutya. A diákoknak tudatosítaniuk kell azt, hogy ezzel egyúttal egy életet is mentenek s cserébe örök hűség jár cserébe, valamit egy kis vidámságot hozhat a szürke hétköznapiakba.

A pedagógusoknak el kell mélyíteni a tanulóknál azt, hogy kutyával nem csak a séta és egy kis játék lehetséges, hanem sportolhat közösen a kis kedvencével, ezáltal egyben az egészséges életmód alapjait is elsajátíthatják. Azok a tanulók akik szeretik megmértetni magukat ők szervezhetnek egymás között is akár egy kutya futtató versenyt hiszen ezek már nagyon kikoptak a köztudatból és már csak a kutyaiskolákban hallhatnak különböző versenyekről.

Az iskolában is lehetne például kutyabarátok klubja, ahol a fiataloknak a helyes kutya tartás, valamit az éves kontrol vizsgálatok fontosságának hívnák fel a figyelmet, hiszen nem csak nekünk, hanem a kedvenceinknek is szükségünk a törődésre.

A menhelyi kutyákra értékességére és szépségére is felhívjuk a figyelmet és a hangsúlyt pl nekik lehetne egy szépségversenyt rendezni (különböző kategóriába) ezzel is erősíteni, hogy ők is éppen úgy értékesek, mint esetleg fajtisztá társaik, ha megfelelő gazda gondoskodik róluk.

A diákokat az óra keretein belül elvinni a menhelyre, hogy lássak is és ne csak a különböző pletykákra adjanak, hogy milyen is egy menhely, tapasztalják meg. A diákokban körében fel kell hívni a figyelmet, hogy bátran fogadjanak örökbe kiskutyát hiszen egy kis életet mentenek meg ezzel is.

VII. Kutatási cél

Szakdolgozatunk célja, hogy feltérképezzük a kiválasztott menhelyek reális helyzetét, milyen pozitívumokkal, illetve milyen negatívumokkal, akadályokkal kell szembenéznük a működésük folyamán. További célunk ezzel a kutattassal, hogy felhívjuk a figyelmet az örökbefogadások fontosságára, valamint arra, hogy hogyan tudnánk a menhelyeknek a munkáját segíteni, valamint az, hogy a pedagógusok hogyan tudnák a menhelyeket népszerűsíteni és beépíteni az iskolai oktatásba.

VIII. A kutatás módszertana

A kutatást szeretnénk volna teljes mértékben kiterjeszteni a komáromi, illetve az érsekújvári járásra, hogy egy átfogóbb képet kapjunk a menhelyek helyzetéről ebben a régióban. Kutatásunk során igyekeztünk több menhelyet is megszólítani, de ezen megkeresésünkre csak 3 menhely tudott készségesen reagálni. A munkánk során az alábbi menhelyeket értékeltük ki a Gadóci (Hadovce) Oz. 4 štvorlístky, Ógyallai (Hurbanovo) Oz. Veselá Labka, és az Érsekújvári (Nové Zámky) Oz Čiernouško. A szakdolgozatban igyekeztünk felmérni a kutyák számát a menhelyek alap szükségleteit, problémáit, finanszírozását, valamint azt, hogy a helyi önkormányzatok mennyire segítik ezekben a menhelyeknek a fennmaradását. Erre a célra nagyon alapos kérdőívet dolgoztunk ki. A menhelyekre sikerült személyesen ellátogatni és a helyszínen feltenni a kérdőívben szereplő kérdéseket. Mind a három menhely esetében ugyanazt a kérdőívet használtuk (ez megtalálható az eredmények című fejezetnél). Egy kérdőívben belül három témakört vizsgáltunk, ezek a következők voltak: általános információk, finanszírozási és támogatási kérdések, valamint a fejlesztések és a kiadásokra vonatkozó kérdések. A helyszínekről és az örökbefogadásra váró kutyákról fotó dokumentációt is készítettünk, amit mobiltelefon segítségével rögzítettünk, melynek típusa Samsung Galaxy A32 5G. A begyűjtött táblázatban adatokat összegeztük, a legfontosabb kérdéseket külön fejezetben kiértékeltek.

IX. Kutatási eredmények

Kutatásunk helyszínei, Komárom városától nem messze található Gadóci (Hadovce), Érsekújvári (Nové Zámky), valamint az Ógyallai (Hurbanovo) menhely volt. A menhelyeken az önkéntesek és a menhely vezetők válaszoltak kérdéseinkre. Ebben a táblázatban leírtuk az általános információkra vonatkozó kérdések 1-25 kérdés. Ezt követően a 25 - 40kérdésig pedig a finanszírozási és a támogatási kérdésköröket tárgyaljuk. A 40-50 kérdés pedig a fejlesztési és a különböző kiadásokra vonatkozó kérdéseket tartalmazza. A menhelyekről saját képeket készítettünk, amik a mellékletben vannak feltüntetve.

1.Táblázat: Kérdőív és kutatás

Kérdések	Válaszok	Válaszok	Válaszok
1. Szervezet neve?	4 Štvorlístky o.z. (Hadovce -Gadóc)	OZ Veselá labka (Hurbanovo – Ógyalla)	OZ Čiernouško (Nové Zámky – Érsekújvár)
2. Mikor alapították a menhelyet, és milyen célból?	Magánszemélyekként korábban is gondoztunk már elhagyott, megtalált és bántalmazott kutyákat. Ezt követően polgári társulást alapítottunk erre a célra, hogy forrásokat is tudjunk szerezni, hiszen addig saját forrásból fizettük az ellátást, ami elég nehézkes. A polgári társulás 2018. szeptember 10én alakult. A menhelyet a város fel akarta függeszteni a működését, magánszemélyek még sokan mások, akik megmentették a menhelyt. A menhelyt már nem a város irányítja, de a város alá tartozik.	2015 március 15. alapították a menhelyet, eredetileg az a városi karantén állomás volt, és a város intézte el mint karantén állomás és ezzel a céllal nyílt meg a menhely, mert most a törvények alapján minden városnak kell rendelkeznie karantén állomással	Az érsekújvári, elhagyott kutyák menhelye 1999 óta működik városi menhelyként. Menhelyünket Érsekújvár városa alapította és finanszírozta. Minden évben hozzájárulnak a menhely teljes működéséhez. Ez idő alatt sok elhagyott kutyát megmentettek, és új otthonra találtak. 2008 óta az Érsekújvár Városi Rendőrséghez tartozunk. A menhely mellett működik a černousko Polgári Társulás is, amely nem csak segíti a menhelyet, de jelenleg átvette a menhely teljes üzemeltetését.

3.Mennyien dolgoznak a menhelyen? Ebből hány ember önkéntes?	A menhelyen 2 ember dolgozik és 2 önkéntes de fizettek.	Senki nem dolgozik, mindenki önkéntes. Összesen 7 ember aki önkéntes és segít a menhelynek.	A menhelyen 2 dolgoznak és egy önkéntes.
4. Mennyi állat található a menhelyen?	A menhelyen jelenleg 50 darab kutya található.	A menhelyen összesen most jelenleg 44 db. kutya van, de mint szervezetet tekintve úgy 88 db. kutya	Jelenleg 37 kutya található a menhelyen
5.Mennyi kutya befogadására képes?	A menhelyünk 60 darab kutya befogadására alkalmas, de az kutya függő, ha van olyan kutya aki más kutyával barátságos akkor könnyebb.	Ez a szám változó, mert ha sok a nagytestű kutya, akkor kevesebb mint 40 db kutya befogadására alkalmas.	A menhely 50 és 55 kutya befogadására képes, de ez természetesen kutya függő
6. Volt e valamilyen különleges állat a menhelyen?	Nem volt csak kutyák voltak	A menhelyen csak kutya és macska volt, egyéb állat nem volt a menhelyen.	Nem volt semmilyen különleges állat a menhelyen.
7.Hány km-es körzetben dolgoznak?	Kizárólag csak Komárom és 30-35 km körzetében dolgozunk.	Mi megközelítőleg 40 km körzetbe dolgozunk.	Kizárólag csakis Érsekújvárbán.
8. Milyen falukkal vagy városokkal van szerződésük?	Szerződésünk csak Komárom városával van	A következő falukkal van szerződésünk Bátorkeszi, Marcelháza, Izsa, Kürt, Kamocsa, Ímely, Keszegfalva, Bajcs.	Régebben több faluval volt szerződésünk de ma már csak egy faluval van szerződésünk.
9.Milyen jogi státusszal rendelkezik a menhely (pl. nonprofit szervezet, állami intézmény stb.)?	A menhely mint egy Nonprofit (polgári társulás) szervezet van jelen.	Občianske združenie - Polgári társulás	Mi polgári társulás vagyunk de a város támogatja a szervezetet.

10.Milyen gyakran történik a menhelyen az állatok egészségi állapotának ellenőrzése és dokumentálása?	Átlagosan fél évente, de minden új kutya ki van vizsgálva	Mikor a kutyák megérkeznek hozzánk, akkor rögtön kapnak féregtelenítőt és oltást, majd következő héten szintén újra oltva és a kasztráció következik, ezen felül szükség szerint.	Beérkezéskor természetesen ezek után pedig amikor szükséges tehát szükség szerint.
11.Melyek a leggyakoribb kezelési típusok?	Leggyakoribb kezelési típusok a féregtelenítés, sterilizáció, chip, gyrardia kezelés, sterilizáció.	A leggyakoribb kezelési típusok a kasztráció a kötelező oltások, féregtelenítés és az élősködők elleni kezelések.	Alap féregtelenítés, chip veszettség elleni oltás.
12. Melyek a leggyakoribb gyógyszer típusok vagy fajták amit a kutyáknak szükséges?	A leggyakoribb gyógyszer típusok Dehinel, Panakur prokros szirup, Nexgard , Simparica, de ezek drágák és csak felajánlásból tudják biztosítani az állatok számára.	A leggyakoribb gyógyszer/ típusok Nextgard, Simparica, valamint a bolhák és férgek, hasmenés, valamint a Gyrardia elleni készítmények.	A leggyakoribb gyógyszerek közé tartoznak a bolha, kullancs elleni készítmények és az antibiotikum.
13.Van-e olyan kutya aminek speciális ellátás kell, ha igen akkor mi az?	Speciális ellátásban átlagosan az allergiás kutyák vannak, illetve most 1,5hónapos kölyökkutyák Covidossak voltak.	Jelenleg a menhelyen nincs olyan kutya aki speciális ellátást igényelne, de volt hogy már előfordult.	Jelenleg a menhelyen nincs ilyen kutya.
14.Mi a leggyakoribb diagnózis ami miatt el kell altatni a kutyákat?	A leggyakoribb diagnózis ami miatt el kell altatni a kutyákat az a szívférgesség.	A leggyakoribb diagnózis az a daganatos betegedések, ami miatt kell altatni.	A leggyakoribb diagnózis ami miatt el kell altatni a kutyákat az sajnos a daganat esetében amikor már nincs semmilyen más egyéb megoldás az állat számára.
15.Milyen gyakran és milyen okok miatt altatják el a kutyákat?	Általában olyankor kerül sor az altatásra, ha például különböző tumorok valamint akut esetek vannak és már mikor nincs esély a gyógyulásra	A leggyakoribb esetben, akkor kerül sor az altatásra, ha már nincs semmi esély a gyógyulásra. Az altatásra nagyon ritkán kerül sor. Egészséges állatot nem altatunk.	Abban az esetben a áltatunk hogyha például a kutya annyira agresszív vagy már az emberi életet veszélyezteti de a menhely működése során csak 1 2 ilyen eset volt.

16.Az elaltatott vagy beteg kutyákat nem szokták felajánlani állatorvosi patológiai vagy más egyéb tudományos vizsgálatokra?	Az elaltatott vagy beteg kutyákat nem felajánlani orvosi vizsgálatokra, csak is kizárólag a kezelőorvos az, aki végezi a boncolásokat, azt is csak az miatt ha nem tudjuk, hogy a kutyus mi miatt hunyt el.	Nem ilyen dologra soha nem került sor a menhelyen.	Nem ajánlunk fel.
17.Adoptáltak e külföldre kutyákat?	Igen adoptáltunk egy Tierhilfe nevű program keretein belül.	Igen adoptálunk külföldre kutyákat.	Az igen a kutyák kilencvenkilenc százaléka külföldre adoptáltattuk.
18.Mi volt a legtovábbi hely ahova adoptáltak a kutyákat?	A legtovábbi ország ahová kutyát adoptáltak az Németország és Svájc - folyamatosan kapunk vissza jelzéseket a kutyákról, ugyanis náluk az örökbefogadás sokkal hosszadalmasabb folyamat mint nálunk és sokkal szigorúbb is.	A legtovábbi helyek ahova adoptáltunk az Németország és Svájc.	A legtovábbi hely ahová eldobta átok a kutyákat az Németország Dánia valamint Anglia.
19.Milyen gyakorisággal kerülnek be önökhöz kutyák, lehet-e ezt valamilyen évszakhoz vagy nagyobb ünnepekhez kötni?	Főleg az Újév környékén, de akkor a kutyusok vissza kerülnek a tulajdonoshoz, de átlagosan a nyári időszak	Nálunk napi szinten kerülnek be kutyák és nem lehet kötni sem évszakhoz sem ünnephez.	Igen lehet kötni évszakhoz főleg tavasszal és nyáron jönnek be a menhelyre kutyák.
20.Az emberekben kialakult egy olyan tévképzet, hogy a befogott kutyák, ha nem találnak gazdát 2 héten belül, akkor őket elaltatják valóban így lenne?	Ez teljes mértékig nem igaz, ami azt is bizonyítja, hogy vannak olyan kutyáink ami több mint 1 éve a menhelyen van.	Nem ez nem így van, van olyan kutyánk mint pl. Tigris aki már 2 éve itt van a menhelyen.	Nem semmi esetre ilyen dolog nem történik a menhelyen.

21. Abban az esetben, hogyan jár el a menhely, ha egy gazdától elszökött a kutya és a menhelyen megtalálja? Milyen intézkedések szükségesek ebben az esetben? Rájuk is ugyan az az eljárás vonatkozik, mint az adoptáció esetében?	A menhely egy ilyen esetben úgy jár el, hogy ha van chipje a kutyusnak és rendszeresen járt orvosi kivizsgálásokra, amit a gazda a kutya kis könyvével tud igazolni, akkor a kutyus gond nélkül vissza kerül a gazdához. Természetesen nem ugyan azok a szabályok vonatkoznak rájuk, mint adoptáció esetében. Ha látjuk azt hogy az a kutya ténylegesen örül a gazdájának akkor semmi akadája annak hogy újra hazakerüljön.	Nem ebben az esetben ha a kutya Chippelve volt, akkor felhívjuk a gazdát és tájékoztatjuk hogy itt van nálunk a kutya el lehet érte jönni de csak ha igényt tartanak rá. Ha itt veszik el a kutya akkor itt a faluban ki van hirdetve és szinte 100% hogy újra megtalálják egymást. Abban az esetben ha a kutyának nincs chipje, akkor is visszaadjuk de átlagban tudjuk hogy kié mert szólnak hogy ez és ez a kutya ekkor tűnt el és ha bekerül hozzánk akkor szólunk a tulajnak, de sok esetben nem keresik a chip nélküli kutyákat	Természetesen abban az esetben, ha egy ilyen megtörténik és a kutyában cipelve az akkor ha a gazda hozza kiskönyvet akkor visszaadjuk a kutyát és a befogás költségét kell megtéríteni. Abban az esetben ha a kutya nem volt cipelve akkor valamilyen módon kell bizonyítani a gazdának hogy ő a tényleges tulajdonos és akkor visszaadjuk a kutyát.
22. Az adoptáció folyamata hogyan zajlik és után milyen teendője van a gazdának?	Nálunk az adoptáció folyamata úgy zajlik, hogy ha a gazdának már van kutyája és még szeretne örökbe fogadni, akkor megkezdődik az adoptáció, ha a kutya tulajdonos kéri, akkor lehetősége van arra, hogy egy hétig egy úgynevezett próbaidőre haza viszi a	Van adoptációs szerződés, ami a weboldalon megtalálható és mindenki, aki szeretne örökbe fogadni, annak a feltételek és a kötelességei fel vannak tüntetve a szerződésen. Lényegében az államilag előírt	A gazdának az örökbefogadás után angyal teendője hogy átírja a chipet illetve természetesen a törvényeknek megfelelően fizesse a kutya adót.

	kutyust és ha a másik kutyával a gazda úgy látja, hogy jól kijönnék. Abban az esetben ha a gazda nem kéri vagy nem él a próbaidővel, akkor alá írja a menhellyel az adoptációs szerződést és kifizeti az illetéket (ami éppen fedi a kutyus ivartalanítását, chippelését, oltásokat) és így a kutyust haza viheti. Közvetlenül adoptáció után csak annyi a teendője a gazdának, hogy hazavigye és szerető otthont biztosítson valamint betartja a helyes és felelős állattartás szabályait.	szabályok/rendeletek alapján kell tartani a kutyákat, de ezt egy felelősség teljes gazda tudja és be is tartja. Ilyenek pl. nem lehet láncon, nem lehet állandóan becsukva, megfelelő orvosi ellátásban részesítse a kutyát stb.	
23.Milyen programokat szerveznek a menhelyen az örökbefogadás népszerűsítése és az állatokkal való közvetlen interakció elősegítése érdekében?	Mivel a menhely nincs jó helyen nincs elég parkoló hely és egy forgalmas útszakasz mentén van ez miatt nehéz programokat szervezni. Általában önkéntesek jönnek pl kutyát sétáltatni vagy szerelés vagy egyéb menhely körüli tevékenységekbe segítenek. Tervezünk egy olyan programot, ahol az egyik helyi pékség a segítség nyújtás után egy kuponnal jutalmazza az önkénteseket, de ez még csak terv.	A mi menhelyünk nem foglalkozunk és nem is szervezünk ilyen programokat.	Nem szervezünk ilyen programokat.

24. Bekapcsolódna a menhely egy olyan kezdeményezésbe, hogy egyedi dizájnnal rendelkező, egyben környezetbarát és öko tudatos termékeket készítsen elején még csak kutyák számára (gondolok itt póráz, játékok, nyakörv stb.) és az ebből	Igen szívesen bekapcsolódnánk egy ilyen kezdeményezésbe	Igen lehet hogy bekapcsolódnánk.	Igen lehet hogy bekapcsolódnak egy ilyen programba.
befolyó bevétel többségi részét a menhely fejlesztésér szánná?			
25. Milyen online elérhetőségeik vannak?	Online elérhetőségeink az 4stvorlistky@gmail.com vagy pedig megtalálnak minket a közösségi oldalon is.	Online elérhetőségeik www.veselalabka.com	Igen vannak online elérhetőségeink ez pedig a következő https://utuloknz.sk/utulok/ , illetve még a közösségi platformokon.
26. Milyen forrásokból származik a menhely finanszírozása (például állami támogatás, adományok, adománygyűjtő események stb.)?	A menhely finanszírozása adományok, adománygyűjtő eseményekből, várostól cégektől, magánszemélyektől.	Az adományok az havi 60 euró. ami állandó, egy svájci családtól 30 euró. Valamint karácsonykor kapunk kisebb összeget mint ajándék de max 10 személytől Mivel mi o.z. vagyunk akkor az állatorvosnak fizetik a faluk az orvosi ellátást, nem a befogásért fizetnek az az orvosi ellátást chip oltás az orvosnál fizetik.	A menhelyet a város finanszírozza már huszonöt éve

27. Van-e támogatása a helyi önkormányzattól vagy más egyéb szervezetektől?	Igen a városi önkormányzattól kapunk támogatást, de ennek összege változó. Más szervezetektől nem jellemző.	A helyi vállalkozók az elején mikor még kevés ketrec volt és nagyon kezdetlegések voltunk akkor sokat segítettek anyaggal és munkával ezelőtt 9 évvel. A város minden kutyára 25 eurót fizet az orvosi ellátásra. Az adoptációs költségek az ami + bevétel a menhelynek. (100 euró/kutya)	Igen természetesen van és a város évente harmincháromezer euróval támogatja a menhelyet
28. Milyen módon támogatják a menhelyet a közösség és az emberek (például adományok, önkéntes munka, adománygyűjtő események, adó 2% stb.)?	A közösség és az emberek adományokkal, önkéntességgel, adománygyűjtéssel valamint az adójuk 2% -val is.	Az adó 2%-a ami évente 5-6 000euró most már 3 éve, természetesen ehhez még az adományok.	A felsoroltak közül kapunk adományokat is az adókból is befolyik bizonyos összeg és az önkéntesség az viszont hát nagyon ritka.
29. Mennyi az éves rendelkezésre álló költségvetés?	A költségvetést előre nem lehet megjósolni, hiszen nem tudjuk, hány adományt kapunk, és azt sem, hogy hányan adják nekünk a befizetett jövedelemadóból ránk eső részt. 2022 ben a következőképpen volt. Összes bevétel: 16 897,96 € ebből: - 3790,46 € a befizetett személyi adók részéből 2021-re - 13 998,40 euró adományokból és hozzájárulásokból származó bevétel - 3870 euró bevétel kutyaörökbeadási szerződésekből	Változó mert ez az adoptációtól függ pl ha 250 kutyát sikerül adoptálni akkor 25 000 euró de ha kevesebbet akkor értelem szerűen kisebb az összeg.	Az éves rendelkezésre álló költségvetésünk körülbelül harmincnégy- harmincötezer euró

30. Mennyi az egy hónapos fogyasztása a menhelynek illetve vannak-e olyan hónapok ahol kevesebb a fogyasztás?	A fogyasztást nem lehet számszerűsíteni, ez a kutyák számától függ, hány kezelésre, eljárásra van szükség, a legnagyobb tételek az állatorvosé. (A 2022. évi kiadások a következők voltak: -Üzemeltetési rezsi: 1739 € -Készletek: 6 685,62 € (pl. nincs itt minden használt takarmány - mivel természetben is kapunk) - Szolgáltatások (állatorvos, állatorvosi ügyintézés) 11 311,50 € - Banki díjak (átlátszó számla): 120,20 €)	Körülbelül 400- 500 euró	Télen sokkal több a fogyasztás általában a nyári hónapokban tudunk spórolni
31. Mennyi az éves alap fenntartása a menhelynek, gondolok itt a víz, gáz, villany?	Szintén nem előre látható de egy 2022-évben 1739€- volt	Villanyt a város fizeti, mert a tűzoltókkal egy vezetékről kapjuk, víz van de saját kút és gáz nincs mindent villannyal oldunk meg Az alap éves fenntartás kb. 5-6-000 euró	Gáz nincs így ennek köszönhetően 5- 6 000euró
32. Mennyi az adomány van egy évben vagy akár egy hónapban?	Ez nagyon változó egy 2022 adat alapján 13 998,40 € gyűlt össze az adományokból	1 hónapban kb. 5-10 adomány gyűlik össze, de ez is szintén nagyon változó, 6 személy aki fix adományozó.	Ez nagyon változó, de egy jobban csökkenést mutat.
33. Milyen arányban függ a menhely az adományoktól és az önkéntes munkától a működése során?	Természetesen örülünk és nagyon nagy segítség, ha az önkéntesek a segítik a menhelyet.	Kis mértékben független a menhely ezektől	A menhely nem függ ezektől

34. Milyen módon használják fel a menhely által kapott pénzbeli és egyéb adományokat (például mennyi részét fordítják az állatellátásra, személyzeti fizetésekre stb.)	A kapott pénzüsségeket általában az állatorvosi költségek kifizetésére valamit az étellemezésre költjük	Kizárólag csak a javítani való, tápok és az orvosi ellátásra használjuk fel.	A kapott pénzt a várostól egy előre elszámolt dolgokra lehet a pénzt költeni, ami természetesen tartalmazza a kutyák táplálását és orvosi ellátását is., a villanyra személyi fizetésekre és ha esetleg valami marad, akkor azt még a javításokra.
35. Milyen intézkedéseket tesznek a menhelyen az adományok és támogatások növelése érdekében a különböző évszakokban vagy ünnepi időszakokban?	A pénzügyi teljesítményünk nagyrésze csakis a fentebb említett szükséges dolgokra irányul. Teljesítményünket nézve sajnos nem állunk nagyon jól.	Semmilyen az miatt mert nincs rá idő és ez okból nem tudjuk kivitelezni.	Semmi ilyen dolgot nem teszünk
36. Hogyan határozzák meg a menhely költségvetését, és hogyan tartják számon a pénzügyi teljesítményüket?	A pénzügyi teljesítményt könyveléssel tartjuk számon.	A pénzügyi teljesítményünket könyveléssel tartjuk számon és rendszeren adóbevallást is kel készítenünk	A költségvetésünket és a pénzügyi teljesítményünket könyvelő segítségével tartjuk számon
37. Hogyan tervezik a menhely pénzügyi stabilitásának biztosítását hosszú távon?	A teljes pénzügyi stabilitást soha nem lehet majd biztosítani, hiszen az adományok és a szponzorálás nem rajtunk, hanem az adományozókon, szponzorokon múlik. Néha van, néha nem. Csak reménykedhetünk.	Igen tervezzük de még egyelőre pontosan nem tudjuk hogy milyen módon fog ez megvalósulni.	Egyelőre nem tudjuk hosszútávra megtervezni a stabilitást
38. Kapnak-e a városoktól vagy falvaktól valamiféle fix összeget azért, hogy befogják a kóbor ebeket?	A várostól erre a célra kapunk 800 € összeget, de egyéb falvaktól városoktól nem.	Igen kapunk Bátorkeszi, Bajcs, Kamocsa, Keszegfalu, Ímely falvaktól 40-42 eurót kapunk havonta	Csak a várostól kapunk fix összeget amit már fentebb említettem.

39. Kapnak e valamilyen dotációt/támogatást az államtól?	Az államtól semmiféle támogatást nem kapunk	Nem	Az államtól semmiféle dotáció nem kapunk.
40. Gondolkodnak -e azon, hogy az iskolákban bemutató órákat tartanak a menyhelyi életéről, illetve hangsúlyoznák az adoptáció fontosságát menhely népszerűsítésére?	Természetesen igen gondolkodtunk ilyen jellegű népszerűsítésre, csak a baj, hogy nem vagyunk annyian, nincs még egy másik kollegánk aki ezt tudná végezni.	Igen jó lenne csak sajnos nincs rá emberünk aki ezt a feladatot ellátná.	Igen gondolkodtunk rajta de nincs ember aki csinálja
41. Mennyi összeget fordítanak évente a menhelyi kutyák élelmezésére, egészségügyi ellátására?	Nem lehet kiszámolni, hogy mit kapunk természetben, sőt a kezelések néha egyegy szép szóért vagy adósságért rovására mennek	Az attól függ, hogy mennyit kapunk külföldről illetve mennyi az adomány de kb. 4000 €. Természetesen ez a szám kutya függő mert ha például van 90 kutya a akkor nekik egy napra 50€ az ellátmány, az az 1 500 euró/ hónap Ha semmi segítséget nem kapnánk akkor kb. 18 000€ lenne csak az éves eleség. Ezek mind nagyon változó összegek hiszen, ha van olyan hónap amikor sok adomány gyűlik össze akkor természetesen kevesebb a fentebb említett érték.	Általában egy állandó összeg, de természetesen ez is attól függ hogy mennyi kutya van a menhelyen. A kapott összegek többsége az ezekre a szükségletekre van felhasználva.
42. Mennyi összeget fordítanak minden olyan épület, terület és eszköz, amelyeket a menhely az állatok elhelyezésére,	Javítások, karbantartások - önszegélynyújtás önkéntesség keretében, tárgyi adományozás, de elsősorban önkéntes munka formájában történő	Évente körülbelül 5-6000 eurót fordítunk az ilyen célokra.	Ez a szám sajnos változó tehát nem tudjuk előre hogy mit fog kelleni esetleg javítani vagy milyen eszközök fognak kelleni.

gondozására és ellátására használatosak?	adományozás, mely energiába, időbe kerül és ingyenes.		
43. Mennyibe kerül egy kutyának az alapvető oltások felvétele és mennyi az éves oltási költség egy kutyára?	Az alapoltás 8 euró, éves 12 euró	Egy kutyának az alapvető oltási költségei körülbelül 130 euró. Az éves pedig 1560 euró.	Nagyjából az éves oltási költségek az 100 euró környékén vannak.
44. Minden kutyát be chippel a menhely?	A menhelyi kutyák minden egyes tagja be van chippelve.	Igen mindenki be van chippelve	Igen természetesen minden kutyát chippel a menhely
45. Mennyi a chip nélkül befogadott állatok száma?	Ez a szám sajnos változó, de átlagosan a beérkező kutyák 1/6 rendelkezik csak chippel.	A befogott állatok 90 % ami nem rendelkezik chippel	Körülbelül 70-80 százaléka
46. Mennyi az utcáról befogott állatok száma?	A befogott állatok száma folyamatosan változik, de nagyjából 12-15 / hónap	Az utcáról befogott állatok száma 20%	Hát a többségük az utcáról befogott kutyák
47. Mennyi kutya kerül külföldre örökbefogadásra? Mik a pontos feltételek és költségek? Ez miért előnyös a menhelyek számára?	Külföldre örökbefogadás száma nagyon eltérő, de ahogy ezt már említettem a kutyák egy program segítségével jutnak ki külföldre. A menhelyek számára ez is bevételi forrás de ez éppen annyi hogy fedezi az ellátási, utaztatási illetve az orvosi ellátást. Mivel külföldön sokkal szigorúbb és több lépcsős rendszer van ezért a kutyák 100% hogy biztos és gondoskodó gazdákhöz kerülnek.	Külföldre körülbelül a kutyák 98% megy ki. Tehát itt egy szervezeten (T-dox Németország, Svájc Hilfe die tiere) keresztül mennek ki és ők vállalják a felelősségét és a költségeket is. Ez azért előnyös a menhely számára mert így a kutyák egy új esélyt kapnak az életre és egy szerető családhoz kerülnek.	Külföldre is kerülnek kutyáink természetesen
48. Mennyi időre szoktak ideiglenes befogadókhoz helyezni kutyákat, és milyen szigorú követelményeknek kell megfelelniük?	Ez a nálunk eléggé ritkaság volt, hogy lettek volna ideiglenes befogadók de hasonlóan rájuk is ugyan azok a követelményeknek kell megfelelniük, mint ha adoptálnának.	Egészen addig ameddig a kutya nem kerülnek örökbefogadásra addig az ideiglenes befogadónál maradnak. Ugyanazok a szabályok vonatkoznak rá mintha a menhelyen lenne a kutya.	a távoli örökbefogadás, amikor a menhelyen választasz kutyát, nem viszed haza, de támogathatod étellel, hozzájárulhatsz a kezeléshez, oltásokhoz, vagy eljössz sétáltatni,

49. Mekkora az örökbefogadások átlagos sikerességi aránya?	Szinte mondhatom azt, hogy az örökbe fogadás sikere 100%-os,	Hát ez nagyon változó ugyanis tavaly a 10 kutyából természetesen szlovákiai viszonylatban 6 hoztak vissza a menhelyre.	Átlagosan 100 %
50. Mi a menhely legnagyobb kihívása vagy problémája?	Legnagyobb kihívása vagy problémája az élelem és a hely hiány.	A menhely legnagyobb kihívása is problémája asszony nagyon kevés az adomány és ez miatt nehezen lehet fenntartani a menhelyet, illetve sok kutya vár még mindig az örökbefogadásra.	Nagyon sok kutyát lehetne behozni a menhelyre de nagyon kevesen vagyunk így is ezekre a kutyákra
51. Milyen konkrét erőforrásokra van a legnagyobb szükségük jelenleg (például anyagi támogatás, önkéntesek, infrastruktúra fejlesztése stb.)?	Anyagi támogatásra és az önkéntesekre	Konkrét erőforrásokra a felsoroltakból természetesen az anyagi támogatásra, az önkéntesség is jó lenne de nagyon nehéz és nagyon kevesen vállalkoznak ilyen dologra.	Az önkéntesek is jók lennének esetleg az adományok
52. Milyen terveik vannak a menhely fejlesztésére és a működés javítására a jövőben, és milyen erőforrásokra van szükségük ezek megvalósításához?	A menhely lehet, hogy a közeljövőben új helyet fog kapni, ahol nagyobb hely fog a rendelkezésre állni és sokkal inkább alkalmas lesz akár rendezvények szervezésére is.	Természetesen vannak terveink és mint azt már említettem legjobban az anyagi erőforrások amiből hiány van, valamint az hogy a menhely nagyon gyorsan telik kutyákkal és nincs szabad hely sok esetben	Egyelőre nem tervezünk előre

IX.I. Kiértékelés

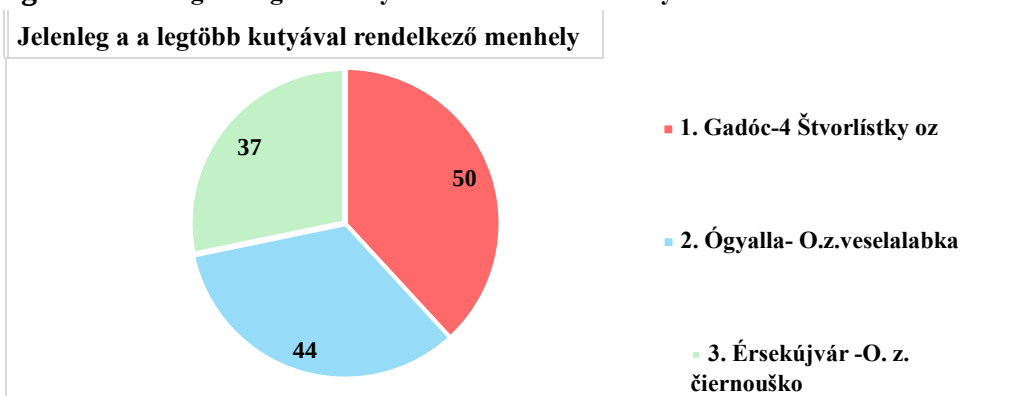
Kutatásunk során nagyon sok adatot sikerült begyűjteni, ezért a következő eredményeket szeretnénk kiemelni a munka kiértékelése során. A begyűjtött adatok alapján a következő kérdésköröket vizsgálatunk:

1. Melyik a legrégebben működő menhely?

A 3 vizsgált menhely közül a legrégebbig az érsekújvári menhely, amely 1999 kezdte meg működését, ezt követi az Ógyallai menhely, amely 2015 alakult meg, a legfiatalabb menhely a Gadóci amely 2018-ban alakult meg mint polgári társulás.

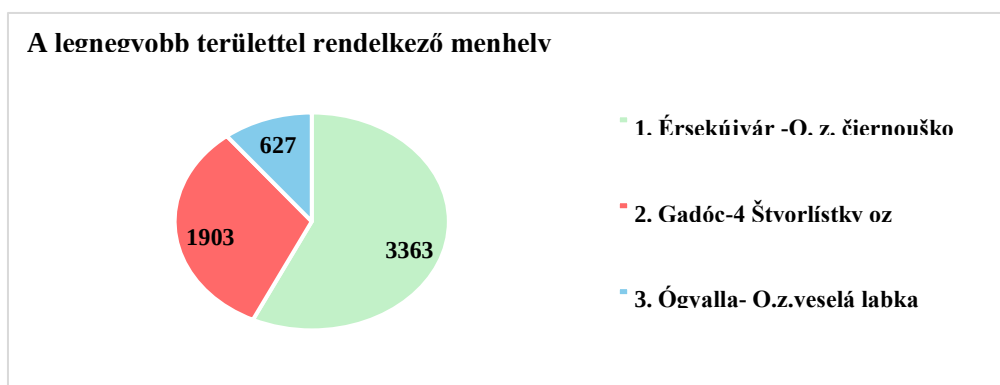
2. Melyik jelenleg a legtöbb kutyával rendelkező menhely?

1.Diagram: Jelenleg a a legtöbb kutyával rendelkező menhely

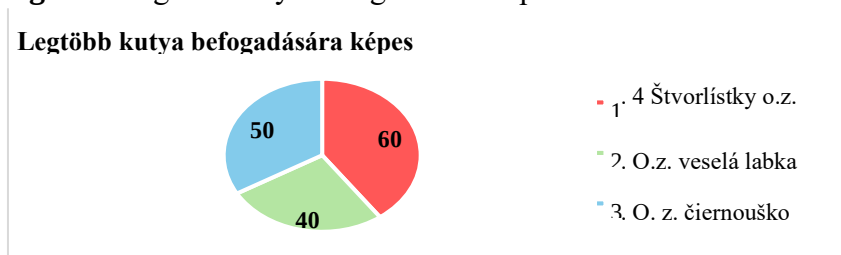
3. Melyik menhely rendelkezik a legnagyobb területtel (m²)?

2.Diagram: A legnagyobb területtel rendelkező menhely

4. Melyik menhely tudja a legtöbb kutyát befogadni?

3.Diagram: Legtöbb kutya befogadására képes

5. Milyen külföldi országokba adoptáltak kutyákat?

Az Ógyallai és Gadóci menhelyek főleg Svájcba, az érsekújvári menhely pedig még Angliába és Dániába is adoptál kutyákat. Mindegyik menhely Németországba is küld kutyákat egy örökbe fogadóprogram keretein belül.

6. Melyek a leggyakoribb orvosi kezelési típusok?

Gyakori kezelési típusok közé tartozik a féregtelenítés, veszettség elleni vakcinázás, valamint a kasztráció és a csippelések. Természetesen sok a beteg elhanyagolt kutya, akiknek az ellátása gyakran több száz, de több ezer euró is lehet komplikált törések vagy műtétek miatt.

7. A menhelyre került kutyák hány százaléka van becsippelve?

Szlovákián már 2020-tól kötelező a kutyákat csippelni még kölyök korukban. Ennek ellenére a menhelyek szerint a behozott kutyák 70-90 % nincs csippelve.

8. Lenne igény arra, hogy valakik az iskolákban népszerűsítsék az állattartást és örökbefogadást?

Mind a 3 menhelye esetében azt tapasztaltuk, hogy egyértelműen lenne ilyenre igény, csak nincs emberük, aki ezt a feladatot elvégezné, akár önkéntes alapon is.

9. Hogyan zajlik az örökbefogadás?

Az örökbefogadás folyamata a menhelyeken egységes mindenben esetben van egy örökbefogadási szerződés aláírva, valamint a kezelési költségeket az új tulajdonosnak ki kell fizetnie. Ez az összeg mind a 3 menhelyen egységes volt, ami 100 euró kutyánként. Sok ember ezt az összeget sokalja, viszont a menhelyeknek sokkal több a reális költség ebenként.

Az oltások, féregtelenítés, kasztráció, dokumentumok kiállítása egy megvett kutya esetén sem alacsonyabb összeg. Emellett a menhelyek kigyógyítsák és etetik a kutyákat gyakran hónapig vagy évekig amíg gazdára találnak, ami gyakran több száz euró is lehet kutyánként.

10. Mi a menhely legnagyobb kihívása vagy problémája?

A menhelyek legnagyobb problémája, az hogy nincs elég önkéntes aki segíteni tudna nekik, úgy a menhely körüli javításokban vagy akár a kutyák sétáltatásában. Továbbá menhelyek folyamatosan küzdenek az anyagiakkal és azért, hogy egyáltalán működési szinten tudják tartani magukat. Nagy gond a helyszűke és a soha nem csökkenő segítségre szoruló kutyák száma.

11. Mekkora az örökbefogadások átlagos sikerességi aránya?

A kutatásunk alapján elmondható, hogy a menhelyek többségében az örökbefogadás nagyon sikeres majdnem 100 %-os mivel a legtöbb kutya külföldre kerül. Viszont a Szlovákián örökbefogadott ebek száma nagyon alacsony és itt sokkal gyakoribb a kutyák visszaküldése is a menhelyre.

12. Miért olyan alacsony a Szlovákián örökbefogadott kutyák száma?

A menhelyek válaszaiból kijelenthető, hogy a hazai örökbefogadások száma ugyan növekszik, viszont továbbra is sok a tévhit és hiedelem. Sokan nem akarnak felnőtt kutyát befogadni csak kölyköt. Minél öregebb egy kutya annál nehezebb örök beadni. Sokan tévhitben élnek, hogy egy idősebb kutyát már nem lehet tanítani és rossz szokásai vannak. Viszont ezek a tévhiteknek nincs alapja és gyakran az idősebb kutyák sokkal alkalmasabbak lennének, mint a sok időt igénylő kis kutyák. Az új gazdák, ha kölyköt, ha felnőtt kutyát fogadnak örökbe gyakran rossz fajtát választanak és nem tudják biztosítani nekik a kellő törődést. Ezért rövid időn belül feladják és pár nap vagy hét után inkább visszaküldik a kutyákat a menhelyre. A menhelyek visszafogadják őket mivel ez benne van a szerződésben és inkább keresnek jobb otthont külföldön, ahol az ilyen gondok szinte nem léteznek az alapos örökbefogadási eljárásoknak és az emberek jobb felelősebb állatbarát mentalitásának köszönhetően.

13. Mennyi összeget fordítanak minden olyan épületre, területre és eszközre, amelyeket a menhely az állatok elhelyezésére, gondozására és ellátására használatosak?

A menhelyeken általában önkéntesek segítségével tatarozták az épületeket és szerszámokat, valamint a szükséges eszközök többsége adományokból származik. Az Ógyallai menhelyen nagyon kevés az önkéntes és az adományozó és ezáltal 5-6000 euróba kerültek az éves felújítások.

14. Milyen falukkal vagy városokkal van szerződésük?

A komáromi (Gadóci – Komárom része) menhelynek csupán Komárom városával van szerződése. A legnagyobb kiterjedésű ebből a szempontból az az Ógyallai menhely neki ugyanis 8 darab faluval van szerződése a kutyák befogására, ezek a következők: Bátorkeszi, Marcelháza, Izsa, Kürt, Kamocsa, Ímely, Keszegfalva, Bajcs. Az Érsekújvári menhelynek, pedig csak a várossal van hivatalos szerződése a kutyák befogadására.

15. Milyen módon támogatják a menhelyet a közösség és az emberek (például adományok, önkéntes munka, adománygyűjtő események, adó 2% stb.)?

Mind a 3 menhelyen esetében nagy forrás az emberek önkéntes 2% adó hozzájárulása valamint jelentős segítség az önkéntes munka viszont ez nagyon ritka és rendszertelen. Fontosak továbbá az adománygyűjtő események a közösségi oldalakon (facebook). Sajnos a reális helyzet az, hogy az emberek adakozása nélkül egyik menhely sem tudna működni és gyakran szinte könyörgő és siralmas sorsú igaz kutya történeteket kell közzé tenni, hogy az adományok beérkezzenek.

16. Abban az esetben, hogyan jár el a menhely, ha egy gazdától elszökött a kutya és a menhelyen megtalálja? Milyen intézkedések szükségesek ebben az esetben? Rájuk is ugyan az az eljárás vonatkozik, mint az adoptáció esetében?

Ezen kérdéskör vizsgálatánál azt tapasztaltuk, hogy az összes menhelyen ugyanúgy járnak el, ha a kutya elszökött a gazdájától és a menhelyre kerül. Ebben az esetben természetesen a gazdára nem ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint az örökbefogadás esetén. Jelen esetben a gazdának csak a befogadásért vagy az orvosi kezeléseikért kell fizetni. Az, hogy az adott kutya ténylegesen az övé azt bizonyítani kell, mégpedig a kutya kis könyvének bemutatásával, ahol a kutya csipp száma fel van tüntetve, illetve egy személyes a kutyust tartalmazó fotóval is igazolandó a gazda kiléte.

17. Mi a leggyakoribb diagnózis, ami miatt el kell altatni a kutyákat?

A leggyakoribb diagnózis, ami miatt sajnos a kutyákat el kell altatni a menhelyen azok a különböző rosszindulatú daganatok, továbbá a szívférgesség vagy különböző olyan okok miatt amikor már nincs más esély a gyógyulásra.

18. Kapnak-e a menhelyek állami dotációt?

Sajnálattal tudtuk meg hogy a menhelyek semmiféle állami dotáció nem kapnak, viszont, rendszeres ellenőrzés alatt vannak. Ha nem tartják be az előírt szabályokat abban az esetben államilag büntetik őket, viszont semmilyen segítséget az államtól nem kapnak.

19. Mennyi az egy hónapos költsége a menhelynek, illetve vannak-e olyan hónapok, ahol kevesebb a fogyasztás?

Az összes menhely esetében, azt tapasztaltuk, hogy a költségek magasabbak télen mikor kell fűteni, bódékat kibélelni, naponta meleg vizet biztosítani. Természetesen a költségek arányát legjobban a kutyák száma befolyásolja. Viszont mind a három menhely egyetértett, hogy a havi költségek mindig nagyobbak, mint a havi bevételek. Ezért nagyon nehéz fenntartani magukat, gyakran kénytelenek elutasítani kutyákat mivel nincs se hely se pénz a több kutya ellátására.

20. Kapnak-e a városoktól vagy falvaktól valamiféle fix összeget azért, hogy befogják a kóbor ebeket?

Mindenben menhely kap ezen célra az önkormányzattól egy fix összeget. Erre már 2021 óta kötelezi a Szlovák állam az önkormányzatokat. A Gadóci menhely esetében évente 800 euróval járul hozzá Komárom városa a menhely működésére. Az érsekújvári menhely kapja a legtöbb támogatást a várostól ez 5-6 ezer euró évente. Az Ógyallai menhely esetében minden egyes falu, akivel szerződésük van 40 – 42 eurót fizet ebenként a menhelynek azért, hogy befogják és elássak őket. Jelentős bevétel a külföldre kivitt kutyák utáni juttatás is ami 200-300 euró ebenként.

21. Hogyan tervezik a menhely pénzügyi stabilitásának biztosítását hosszú távon?

Itt mindhárom menhely egyértelműen azt válaszolta, hogy ez egy nagy probléma. A teljes pénzügyi stabilitást soha nem lehet majd biztosítani, hiszen az adományok és a szponzorálás nem rajtuk, hanem az adományozókon, szponzorokon múlik. Vannak jobb hónapok és rosszabbak. Csak reménykedni tudnak, hogy több lesz a jó hónap.

Befejezés

A szlovákiai menhelyek, mint azt a kutatásunk is megerősítette, nagyon nehéz helyzetben vannak. Ugyanis a kutatásban részt vevő menhelyek is minden nap küzdenek a fennmaradásért és még dupla vagy tripla kapacitással sem lennének képesek befogadni az összes segítségre szoruló kóbor vagy elhagyott kutyát a vizsgált régióban. A munkából származó adatok alapján kiderült az hogy a szlovákiai menhelyeken lévő kutyákat többségében inkább a külföldiek fogadják örökbe s nem a szlovákiai lakosság. Ezen adatok is azt bizonyítják, hogy a lakosság többsége nincs tisztában azzal, hogy hogyan is zajlik maga az örökbefogadás vagy tévhitek és elutasítás a jellemző a nem elégséges információ és felelős állattartás tudás hiánya miatt. Így a menhelyek kénytelenek külföldre adoptálni a kutyákat, ezzel is elősegítve egy élet megmaradását.

Kutatásunk során kiderült, hogy a menhelyek tapasztalata szerint a Szlovákiai örökbefogadások nagy részénél az emberek ugyan jó szándékkal, de gyakran hiányos kutyatartási tudással fogadnak örökbe. Az adott kutyákat nehezen tudják kezelni, gyakran nincsenek tisztában a kutya igényeivel, és pár nap vagy hét után feladják az igyekvést. Az ilyen kutyák újból vissza kerülnek a menhelyekre. A menhelyek visszafogadják őket mivel ez benne van a szerződésben és inkább keresnek számukra jobb otthont külföldön (Németország, Svájc, Ausztria), ahol az ilyen gondok szinte nem léteznek az alapos örökbefogadási eljárásoknak és az emberek jobb felelősebb állatbarát mentalitásának köszönhetően.

A kutatás alapján valószínűsíthető, hogy a hiányos szülői és felelős kutyatartás nevelés híján Szlovákián egyre több kutya kerül rossz tartási körülmények közé vagy egyenesen az utcára. Ezért is lenne fontos már kisgyermek korban elkezdni a gyermekek oktatását a felelős állattartás terén és hogy ezeket az alapszabályokat úgy sajátítsák el, hogy ez számukra természetes legyen. Egy olyan új felelős és állatkedvelő generáció jönné létre, mint a fent említett külföldi országokban, ahol az állatok elhagyása elképzelhetetlen és az örökbefogadások természetesnek és Nőbel tettek számítanak. Számtalan országban bevezették valamilyen szinten a felelős állattartást és a gyerekek kis koruk óta oktatva vannak e téren. Dániában szinte nincsenek kutya menhelyek, nincs rájuk szükség. A kis gyermekek óvodás kortól az állatok tiszteletére és jó lét biztosítására vannak nevelve konkrét állatismeret tantárgyakon belül. Franciaországban kötelező tantárgyat vezettek be az alapiskolákon állatok jogaira és jóllétükre fókuszálva. Ausztriában, a diákok és kezdő kutyatartók különböző online vagy jelenléti kurzusokat, illetve vizsgákat végezhetnek már iskolai szinten, ami biztosítja, hogy kellő tudással rendelkeznek mire saját kutyát vállalnak. Szlovákián egyelőre nem létezik semmi féle kötelező

tantárgy, illetve nincs semmilyen felelős állattartás az oktatási és nevelési programban. Arra a kérdésre, hogy a menhelyeknek lenne-e igényük arra, hogy az iskolai intézményekben bevezessék a felelős állattartást egyértelműen igent válaszoltak. Saját maguk ezt nem tudják elérni hiszen nincsenek emberek se önkéntesek, akik ezt elvállalnák. Viszont mind a 3 menhely úgy gondolja, hogy az ilyen nevelésnek óriási hatása lenne az elhagyatott kutyák számának csökkentésére. Ezt saját maguk is tapasztalják mikor aktív állatbarát tanárok elhozzák az osztályaikat egy menhelyes látogatásra vagy gyűjtésre így próbálva a gyermekeket megismertetni a menhelyek rossz helyzetével és sok elhagyott kutya sorsával. Viszont ezek ritka kivételek és továbbra sincs hatékony eszköz arra, hogy az összes iskolás gyermekhez eljussanak ezek az információk.

Ami a menhelyek anyagi és működési helyzetét illeti a kutatásunk megerősítette azt a szomorú valóságot, ami miatt ezt a kutatást elkezdtük. A menhelyeknek nagyon rossz anyagi és kapacitási helyzetben vannak. Ennek fő oka, hogy a beérkező kutyák száma többszöröse a rendelkezésre álló helyeknek. A menhelyek havi költségei szinte mindig nagyobbak, mint a havi bevételek. Ezért nagyon nehéz fenntartani magukat, gyakran kénytelenek elutasítani kutyákat mivel nincs se hely se pénz a több kutya ellátására. A befogadott kutyák gyakran betegen, oltatlanul, csipp nélkül kerülnek a menhelyre és szinte lehetetlen megállapítani az eredeti gazdáikat. Minden kutyát orvosi ellátásban kell részesíteni, csippelni, kasztrálni, hogy ne szaporodhassanak. Ezen kívül rendszeresen kell őket etetni, takarítani, sétáltatni és szocializálni.

A szocializáció különösen nehéz olyan állatoknál, akik hosszú ideje gazdátlanok, vadak, esetleg kínozva voltak. Ezt az ellátást a menhelyek csak önkéntesekkel tudják megoldani. Ezek az emberek pénzjutalom nélkül, szabad idejükben, munka mellett és tiszta szívjóságból segítenek. Nélkülük a menhelyek nem tudnának működni, viszont pont azért, mert ez ilyen igényes és nehéz munka nagyon kevesen vállalkoznak önkéntességre. A menhelyek elmondásuk szerint legnagyobb problémáik közé sorolták az önkéntesek hiányát. Ezen is lehetne a megfelelő oktatással és iskolai felvilágosítással javítani. Ha több ember megtapasztalná a menhelyek mindennapjait lehet több segíteni akaró önkéntes lenne.

A Selye János Egyetem ezzel a kérdéskörrel is foglalkozik és próbálja beilleszteni a biológia tanári tanulmányi programba a bioetika és önkéntesség tantárgyon belül. Ezáltal a hallgatók több alkalommal önkéntes munkát végeznek a kutya menhelyeken és így betekintést nyerhetnek a menhelyek működésében, ami egyben a pedagógiai pályájuk során is fontos szerepet tölthet be, ugyanis ezáltal a leendő diákjaiknak be tudják mutatni ezt a nehéz témát, továbbá felhívják a figyelmet a felelős állattartás is.

A szakdolgozat célja a menhelyek reális helyzetének bemutatása volt. Sajnos az eredmények igazolják a siralmas állapotokat. De a céljaink között az is szerepelt, hogy felhívjuk a figyelmet az örökbefogadások fontosságára. Még ha rengetek is a sikeres örökbefogadás külföldre a felvilágosítás és az emberek oktatása nagyon fontos lenne hazánkban is. Ezt a közösségi internetes felületeken lehet megtenni felnőttek körében. Gyermeknél egyértelműen a szülők és az iskola feladata lenne most is és a jövőben is. Addig amíg nincs a felelős állattartás valamilyen szinten bevezetve az iskolai oktatásban a mi feladatunk, hogy megismertessük a gyerekekkel a menhelyek problémáit. Mint jövőbeli pedagógusok és szülők befolyásolhatjuk a gyermekek nézetét egy kutya menhely látogatással. Egy gyűjtéssel a menhely számára, egy sétáltató vagy menhely takarító nappal. Egy kutyaterápiás óra beiktatásával és egy olyan nézettel, hogy az örökbefogadott kutyusok is teljes családtagok és hűséges társak lehetnek egy életre és ezzel talán több kutyát menthetünk meg a jövőben, mint bármilyen más eszközzel.

Mikor azon gondolkozunk, hogy fogadjunk e kutyát örökbe, akkor a következő sorokat mindig gondoljuk át. Menedék, biztonság, örökmegnyugvás – Adj esélyt és fogadj örökbe, hiszen a biztonságot/ menedéket egy szerető otthon kövessen s ne az örök vadász mezők.

Rezümé

A felelős kutyatartás Szlovákián sajnos nem kap elég figyelmet. Az oktatásban hiányzik a gyermekek helyes nevelése és oktatása ezen a téren. Sok gyermek generáció sajnos csak otthoni környezetben találkozik kutyatartással és gyakran itt is sok a hiányosság. Ez az egyik legjelentősebb oka annak, hogy a kutyák elhagyása, kidobása vagy menhelyre való elhelyezése teljesen normálisnak számít még napjainkban is. A kutatásunk arra próbál rá mutatni, hogy milyen siralmas a kutya menhelyek helyzete, milyen nagy az elhagyatott kutyák száma és miért olyan kevés az örökbefogadások aránya.

A munkában bemutatjuk azt, hogy Szlovákiban milyen jogszabályok vonatkoznak a menhelyek megalakulására és működésére. Továbbá bemutatjuk, hogy Szlovákiában és Németországban valamint Ausztriában hogyan zajlik az örökbefogadás menete.

A munka gyakorlati részében 3 kiválasztott menhelyeken végeztünk kutatást: 4 Štvorlístky Oz. Gadóc (Hadvce), Oz. Veselá Labka Ógyalla (Hurbanovo) és az Érsekújvári Oz. Čiernouško (Nové Zámky) városi menhelyeken. A kutatás gyakorlati részéhez az információt egy 50 kérdéses kérdőív segítségével gyűjtöttük be. A kutatás 2024 januárjától 2024 márciusáig tartott.

A legtöbb kutya a Gadóci Oz. 4 Štvorlístky menhelyen volt, azaz 50 kutya. A Ógyallai menhelyen 44, az Érsekújvári menhelyen 37 kutya volt. Az örökbefogadások többsége külföldre történik. Az örökbefogadott kutyák mintegy 90 % külföldi országokba megy, főleg Németországba, Svájcba és Ausztriába. Valamennyi menhely panaszkodott az önkéntesek hiányára, az alulfinanszírozottságra és az elhagyott kutyák nagy számára. Ami riasztó, hogy a menhelyek kétszer akkora befogadóképessége, sem lenne elég a régió összes rászoruló elhagyatott kutyájának elhelyezésére sem.

A kutatás megálla foglalja továbbá azt is, hogy hogyan lehetne segíteni a jelenlegi helyzeten. Szükséges lenne a pedagógiai oktatás módosítása ezen a téren és az iskolai gyakorlatban is bevezetett tanítási elvek modernizálására az állattartás és állat etika terén. Nagyon fontos lenne már a gyerekkorban hang sújt fektetni a felelős állattartásra és állat tiszteletre, hogy egy felelősebb generációt neveljünk ki. Így az emberek jobban tudatosíthatnák azt a tény, hogy ha örökbe fogadnak egy állatot azzal nem változtatják meg a világot, viszont megváltoztatják ez adott állat világát és egy életig tartó hűséget és boldogság forrást kapnak.

Resume

Unfortunately, responsible dog ownership in Slovakia does not receive enough attention. In education there is a lack of proper education and training of children in this area. Unfortunately, many generations of children are only exposed to dog ownership in the home environment, and there are often many shortcomings here too. This is one of the most important reasons why abandoning, throwing away or sheltering dogs is still considered quite normal today. Our research tries to highlight the deplorable situation of dog shelters, the high number of abandoned dogs and the low adoption rate.

In this work we will describe the legislation in Slovakia on the and operation of dog shelters. Furthermore, we will show that in Slovakia and Germany and Austria.

In the practical part of the work, research was carried out in 3 selected shelters: 4 Štvorlístky Oz. Hadovce, Oz. Veselá Labka in Hurbanovo and the city shelters in Čiernouško in Nové Zámky. For the practical part of the research, information was collected through a 50-question questionnaire. The research was conducted from January 2024 to March 2024.

Most of the dogs are from Gadóci Oz. 4 Štvorlístky shelter, i.e. 50 dogs. In the Hurbanovo shelter had 44 dogs and the Nové Zámky shelter had 37 dogs. Most of the adoptions were in of adoptions are abroad. About 90% of the adopted dogs go to foreign countries, mainly Germany, Switzerland and Austria. All the shelters complained about the volunteers lack of volunteers, underfunding and high numbers of abandoned dogs. What is alarming is that shelters, with twice the capacity, would not be enough to cater for all the region's of all the abandoned dogs in need.

The research also looks at how to help the current situation. It would be necessary to modify pedagogical education in this field and to improve the modernise the teaching principles in the field of animal husbandry and ethics, which are already in place in school practice.

It would be very important to emphasise the importance of responsible animal husbandry and animal ethics from an early age. Respect for animals, in order to raise a more responsible generation. So people are better more aware of the fact that adopting an animal does not change but they will change the world of that animal and create a lifetime of loyalty and happiness and a source of life and joy.

Felhasznált irodalom

1. **Ádám, B.** ZÖLD INFORMÁCIÓK ÉS ÖTLETEK ÓVODAPEDAGÓGUSOKNAK.
[Online] 16. 10 2020. https://zoldito.blog.hu/2020/10/16/felelos_allattartasrol_az_ovodaban.
2. **AEGON.** *Kutya Betegség Lexikon.* s.l. : AEGONdirekt.hu, 2012.
3. **Cebrová, L.** ZISTŔOVALI SME: Slováci tvrdo útočia na útulky, psov vraj kvôli zisku posielajú do Rakúska. Aká je pravda? Forrás: [https://www.startitup.sk/zistovali-sme-slovaci-tvrdo-utocia-na-utulky-psov-vraj-kvoli-zisku-posielaju-do-rakusku-aka-je-pravda/\(2021\)](https://www.startitup.sk/zistovali-sme-slovaci-tvrdo-utocia-na-utulky-psov-vraj-kvoli-zisku-posielaju-do-rakusku-aka-je-pravda/(2021)).
4. **Dr. Olaszy, K.** Állati történetek - Szívférgesség. *Kisállatkórház.* [Online] 16. 8 2016.
<https://www.kisallatkorhaz.hu/cms/wp-content/uploads/Patikatukorjunius1.pdf>.
5. **Dr. Székely, D.** Mindent a szívférgességről. *fotiallatorvos.* [Online] 29. 3 2022.
<https://fotiallatorvos.hu/mindent-a-szivfergessegről/>.
6. **Dr.Fábiá, Gy, a iní..** *A kutya tenyésztése, tartása, kiképzése.* [ed.] Pál Dr.Sárány.
Budapest: Mezőgazdasági Kiadó, 1996. ISBN 2399996084261.
7. **Dr. phil. Yvonne, N.**VIRTUÁLNY ÚTULOK PRE PSOVI, MAČKY A INÉ DOMÁCE ZVIERATÁ Forrás:<http://www.utulok.sk/index.php?clanok=4&id=266>. (2011).
8. **Gazdijogsi.** Gazdijogsi. [Online] 2021. https://gazdijogsi.hu/wpcontent/uploads/2021/07/OK_V_fejezet_TERV.pdf.
9. **Hassanová, R. L.***Állatvédelmi szabályozás Szlovákiában.* 2023, ÜGYÉSZEK LAPJA.
10. **Herbeck YE, Eliava M, Grinevich V, MacLean EL..** Fear, love, and the origins of canid domestication: An oxytocin hypothesis. 2021.
11. **Joó, K.** Retriever vadászkutya- A kutyák múltja és jelene. [Online] 2011.
<https://www.retrievervadaszkutya.hu/wp-content/uploads/2011/10/A-kuty%C3%A1k-m%C3%BAltja-%C3%A9s-jelene.pdf>.
12. **Lomňančíková, L.** TRENČIANSKY ÚTULOK. [Online] 2017.
<https://utuloktrencin.sk/2017/01/co-je-to-kynologia-ake-zakladne-povely-mozeme-nasho-psikanaucit/>.
13. **Lisa Gunter, E. B.** (2023). The Influence of Brief Outing and TemporaryFostering Programs on Shelter Dog Welfare. Letöltés dátuma: 2023. 12. 3., forrás:<https://doi.org/10.3390/ani13223528>
14. **Lorenz, K.** *Ember és kutya.* Budapest : Gondolat, 1981. ISBN 963 280 995 5 .

15. **Monostori, K.** *Ebtenyésztés*. Budapest : Franklin -Társulat, 1909.
16. **Nagy , M., Szenczi, I., Tóthová Tarová, E., & Mičiaková, M.** (2024). Súčasná situácia psích útulkov a problematika túlavých psov na Slovensku.
17. **NÉBIH.** *Fogadj örökbe! Útmutató a kutyák örökbefogadásához*. Budapest : Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih), 2019. ISBN 978-615-5747-23-6.
18. **NÉBIH.** *KUTYAKÖTELESSÉG*. Budapest : Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH), 2018. ISBN 978-963-89968-9-3.
19. **Občianske združenie čiernouško.** Občianske združenie čiernouško. [Online] 10. 3 2024. <https://utuloknz.sk/utulok/>.
20. **Preutulky.** Preutulky. Dostupné na Internete: <https://www.preutulky.sk/>(2021).
21. **Schering H-P.A.** tlcvetelpaso. [Online] 2002. [Dátum: 20. 3 2024.] <https://www.tlcvetelpaso.com/storage/app/media/KittenResources/ticks-fleas.pdf>.
22. **Szinák, J. a Veress, I.** *A kutya hétköznapijai*. Budapest : Gondolat Könyvkiadó, 1986.
ISBN 963-281-676-5.
23. **Szinák, J. a Veress, I.** *A kutyatartás ábécéje 2*. Budapest : Lapkiadó Vállalat, 1984.
ISBN 2399981105643.
24. **Szinák, J. és Dr.Sárkány, P.** *Nagy kutyalexikon*. Budapest : Dunakanyar 2000 Könyvkiadó Kft., 1995. ISBN 963-8297-45-x.
25. **Sloboda zvierat.** (1993). Sloboda zvierat. Forrás: Sloboda zvierat: <https://slobodazvierat.sk/utulok/adopcia/>
26. **Szlovákia Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztériumának 283/2020. sz. rendelete a háziállatok védelmének részleteiről, a kóbor állatok befogásának követelményeiről, valamint a karanténállomásokra és állatmenhelyekre vonatkozó követelményekről.** Vyhláška č. 283/2020 Z. z. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o podrobnostiach o ochrane spoločenských zvierat, požiadavkách na odchyt túlavých zvierat a požiadavkách na karanténne stanice a útulky pre zvieratá. *Zákony pre ľudí.sk*. [Online] 15. 10 2020. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2020-283#p16>.
27. **Szencziová, I., Mičiaková, M., Tóthová -Tarová, E., Nagy, M.** 2024. Aktuálne smerovanie v rastlinnej a živočíšnej výrobe, Recenzovaný zborník odborných prác, Nitra, vydavateľstvo SPU v Nitre, ISBN: 978-80-552-2763-4

28. **Sződy, J.** *Kutyák a tanteremben..* 2018., Új Köznevelés, old.: 21.
29. **VetClub..** Dr.Max. Forrás: <https://www.drmax.sk/vetclub/adopcia-zvieratko-utulok>(24. 2 2022)
30. **Vígh, É.** Állatszimbólumtár A-Z. [Online] 2018. 3 5. ISBN 978-963-456-049-4.
31. **Westgarth, C. Christley,R.M. Marvin ,G. Perkins E.** The Responsible Dog Owner: The Construction of Responsibility. 2019, s. 631-646.
32. **Willms, J. a Szegedi, E.** *Hunde-fit und gesund, A kutya.* Pécs : Pécsi Direkt Kft. Alexandra kiadója, 2011. ISBN 978 963 297 446 0.

Ábrák, táblázatok, diagramok jegyzéke

Ábrák:

- 1. Ábra:** Felelős állattartás 7 pontja.....14
- 2. Ábra:** A Gadóci 4 štvrlistky Oz. menhely és az örökbefogadásra váró kutyák egy része.....52
- 3. Ábra:** Az Ógyallai Veselá Labka Oz. menhely és az örökbefogadásra váró kutyák.....53
- 4. Ábra:** Az Érsekújvári Oz Čiemouško menhely és lakói, iskola gyűjtés a menhely számára (Občianske združenie čiernouško, 2024) 54
- 5. Ábra:**A Gadóci menhelyen szervezett iskolák látogatása és gyűjtése a menhely számára.....55
- 6. Ábra:** Lévai származású 10 éves Sandra Zahatlanová – különleges szülinapi kérése... 56

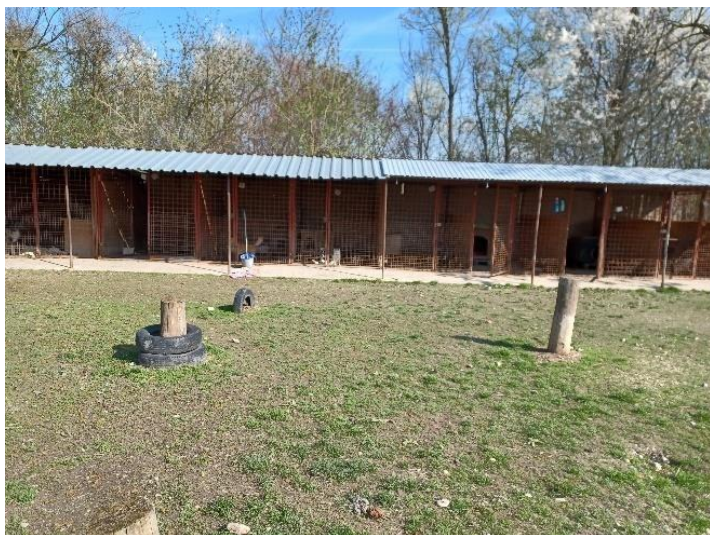
Táblázatok:

- 1.Táblázat:** Kérdőív és kutatás.....25

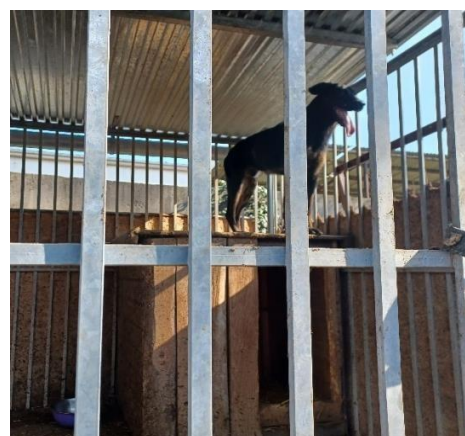
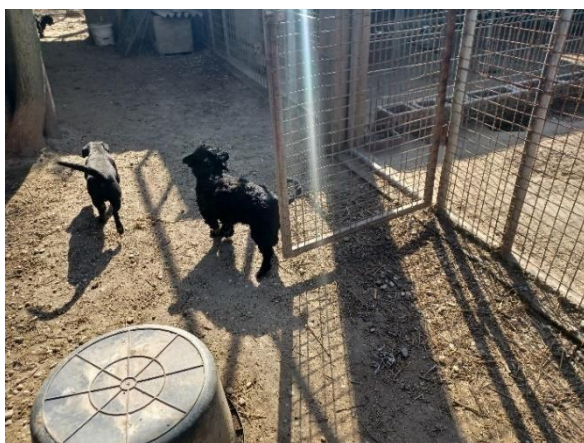
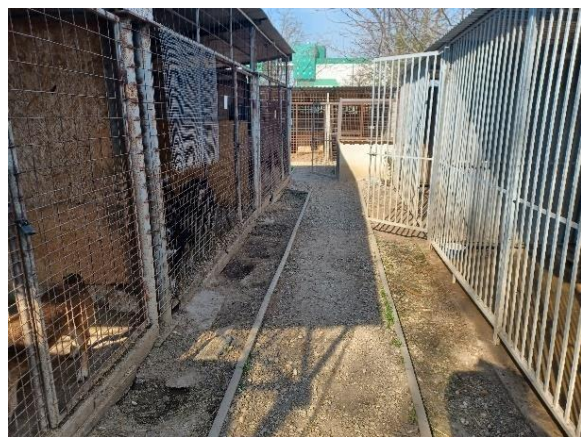
Diagramok:

- 1. Diagram:** Jelenleg a a legtöbb kutyával rendelkező menhely.....38
- 2. Diagram:** A legnagyobb területtel rendelkező menhely.....38
- 3. Diagram:** Legtöbb kutya befogadására képes.....38

Mellékletek

2.Ábra: A Gadóci 4 stvrlistky Oz. menhely és az örökbefogadásra váró kutyák egy része (Saját fotó)

3.Ábra: Az Ógyallai Veselá Labka Oz. menhely és az örökbefogadásra váró kutyák (Saját fotó)

4.Ábra: Az Érsekújvári Oz Čiernouško menhely és lakói, iskola gyűjtés a menhely számára (Občianske združenie čiernouško, 2024)

Ďakujeme žiakom a učiteľom ZŠ Hradná

Potešila nás návšteva zo Základnej školy na Hradnej
a iniciatívna zbierka pre našich zverencov.
Srdečná vďaka!

5.Ábra: A Gadóci menhelyen szervezett iskolák látogatása és gyűjtése a menhely számára

Útulok Levice - OZ Šťastný Domov

2h · 🌐

Žiačka 4.ročníka zo ZŠ Vinohrady v Leviciach, Sandra Zahatlanová, oslavovala svoje 10.narodeniny. Požiadala kamarátov aby jej na oslavu nenosili darčeky ale iba € , ktoré spolu s maminou a bratom odnesú na pomoc Lv útulku.

Vyzbieralo sa spolu 255€ ❤️

Posolstvom je, aby sme motivovali aj iné deti...

Neobklopujme sa materiálnymi vecami, ktoré nám v domovoch len zavádzajú. Namiesto toho venujme pozornosť tam, kde si sami pomôcť nedokážu.

👍❤️ 344

Komentáre: 19 Zdieľania: 39

Páči sa mi to

Komentovať

Zdieľať

6.ábra:Lévai származású 10 éves Sandra Zahatlanová – különleges szülinapi kérése...